

V Prago!

zmislu sklepov Jugoslovenskega Sokolskega Saveza in České Obce Sokolské priredi v l. 1925. češki in jugoslovenski sokolski naraščaj svoj prvi skupni zlet v Prago. —

V Prago! Ob mogočni Vltavi, razpeto po hribčkih in mogočno razprostrto po dolinah leži slovansko mesto Praga, danes glavno mesto republike najkulturnejšega in politično najbolj zrelega slovanskega naroda. Praga je srce Slovanov, zdravo in krepko srce, ki bije neustrašeno in ki z močno silo goni kri po žilah vseh slovanskih narodov in plemen. V Pragi so sinovi Slovanov vdihavali v svoja srca in duše neutolažljivo voljo in hotenje po svobodi v časih, ko nas je jeklena in brezobzirna pest Avstrije in Nemčije tlačila k tlom in kovala puščice, s katerimi nam je hotela prestreliti srca. Tam ob vltavskih bregovih so v stoterih in stoterih prilikah orili klici po svobodi in ulice slovanskega mesta so odmevale od bojnih klicev in srca so tisočkrat in tisočkrat kipela od čistega navdušenja. Najboljši sinovi Slovanov so se od neprostranih slovanskih domov zbirali k sestankom, na katerih so pripravljali veliki dan Osvobojenja. Zidovja hiš po praških ulicah so prestreljena od izstrelkov avstrijske soldateske, ki je s krvjo in mečem razganjala množice, ki so se zbirale po ulicah in s stisnjenimi in dvignjenimi pestmi rotile nebo, da se maščuje nad tlačitelji slovanskih plemen. —

V Prago! Tja med one ulice, ki so svete in posvečene s čisto krvjo mučenicov, ki so v divjih borbah padali za ono, kar je človeškemu srcu najsvetejše: za Svobodo. Vsak korak priča o veliki zgodovini, o zmagah in porazih, ki so se menjali v veličastni borbi Slovanstva s svetom sovražnikov. — V Prago, tja pred starodavno zidovje mestne hiše, v katero so uklesana imena onih, ki so po belogorski bitki morali kloniti tilnik pod meč rabljev in izdihniti za blagor očetnjave. Trnjevi venci so vdelani v prostor, kjer so pred stoletji stale vislice... v strah Slovanom. Pohitimo tja gori poljubiti ta sveta tla, iz katerih izvira živ studenec volje, dela, borbe in neustrašenosti! Na Belo goro, na češko Kosovo bomo poromali, da pogledamo v duhu borca, ki so morali podleči nadsili in leči v grobove, da se je nad svobodo Čehov zgrnila temna doba suženjstva, katero so prodrli žarki svobode, ko je utihnil svetovne vojne vihar. — Ponesimo tja gori prst iz našega Kosova, da jo razsejemo po belogorskih njivah in se s krvjo jugoslovanskih junakov prepojena prst strne s krvjo belogorskih junakov in da iz te prsti vzklije drevo slovanškega bratstva in edinosti, ki bo kljubovalo viharjem vsega sveta.

V Prago! Tam gori je češki narod dolga, dolga desetletja koval značaje čeških legionarjev, ki so v svetovni vojni z vihrajočimi zastavami po vseh bojiščih nosili voljo češkega naroda, ki je hotela brezpogojno svobodno lastno državo. Te veličastne dolge legije gremo pozdravit in se jim poklonit in jim natrosit cvetja na njih glave, ki naj bo izraz naše globoke hvaležnosti in velikega spoštovanja. —

V Prago! Slovansko sokolsko srce vztrepeta v nemiru, oči se nam zaiskre in naša sokolska duša zdrhti v divnem zanosu. Praga je v odporu in boju proti sovražnikom svobode in prostega kulturnega razmaha Slovanov ustvarila prve sokolske vrste, ki so se pokazale kakor žareči ogenj na nebu, ki je oznanjal vstajajoče jutro. Tyrš in Fügner sta v kruti borbi za narodov obstoj dala narodu armado Sokolstva, katere koraki so vedno močnejše odmevali po čeških mestih, trgih in vaseh in se začuli po vseh delih domovine Slovanov. Ta armada je danes sila, ki je popolno jamstvo za naš prosti kulturni razvoj in za našo narodno samostojnost.

Tja gori na olšansko pokopališče pohitimo, da v globoki molitvi pokleknemo na grob Tyrša in Fügnerja in da poljubimo prst, ki krije zemeljske ostanke naših prvih velikih sokolskih vojskovodij. —

V Prago gremo, da se vrnemo jeklene volje in žilave vztrajnosti. Gremo v Prago, da pogledamo, kako mora narod in njegova mladina živeti v delu in samozatajevanju, da je narod velik in spoštovan.

Sokolska mladina, pripravljaj se na prvo tvoje romanje, na božjo pot v sokolsko in slovansko Prago, da se od tam vrneš — pripravljena za boj sveti in pravični.

V spomin brata Franceta Šlajpaha.

ekateri izmed vas, mladi čitatelji, ki ste se udeležili I. jugoslovenskega vsesokolskega zleta v Ljubljani l. 1922., se gotovo še spominjate brata Šlajpaha, ki je bil za časa zleta vodja rediteljev na zletišču. Za rediteljsko službo mu je bil pridelen naraščaj ljubljanskih sokolskih društev. Br. Šlajpah je izorganiziral mlade naraščajnike za rediteljsko službo tako, da jih je razdelil v čete po 10 s svojim vodnikom. Njegov načrt je bil dober in težka rediteljska služba na zletišču je pod njegovim vodstvom dobro uspela, četudi so mnogi dvomili, ako bo naš naraščaj kos tej težki nalogi. Br. Šlajpah je bil ves srečen in zadovoljen, ker je baš v naraščaju spoznal dobre, verne in disciplinirane bodoče Sokole. Čitajte njegovo poročilo v Sokoliču l. 1923. str. 38 in prepričali se boste, s kako vnemo in vernostjo je deloval br. Šlajpah kot Sokol in kako mu je bil baš sokolski naraščaj pri srcu. Kolikokrat se je z veseljem spominjal onih časov, ko je v Brežicah deloval kot vodnik in vzgojitelj sokolskega naraščaja.

Brat Šlajpah je bil idealist in neustrašen nacijonalist, kakršen more biti le dober in v globočino svoje duše prepričan Sokol. Narodnostna ideja mu je bilo najsvetejše čustvo, ki ga je skrbno čuval in gojil v svojem srcu. Prepričevalno je zagovarjal jugoslovensko misel in uedinjenje našega troimenega naroda. Ljubezen do domovine, države in nacije mu je dajala pogon za neumorno in požrtvovalno delo tam, kjer je videl največjo potrebo za uresničenje svojih idealov. Sokolski delavec, dobrovoljec na koroški fronti, zagovornik nacijonalne ideje, to je bil br. France Šlajpah, ki je za narodnostno idejo prelil svojo srčno kri, globoko užaloščen, da mora umreti od krogle, ki jo je sprožil nanj lastni a zapeljani brat brez nacijonalnega čuta v srcu — brezdomovinec. Padel je kot žrtev svoje ideje in z njim še dva Sokola istih načel in misli, brata Stanko Žnideršič in Žarko Boltavzar. Njih trupla krije domača gruda, ki so jo sveto ljubili, njih kri pa bo rodila stotere sadove, zakaj prelili so jo za pravično in sveto stvar.

V večem spomin padlim junakom naj sledijo besede, ki jih je ob njihovem odprtem grobu spregovoril v slovo starosta Jugoslovenskega Sokolskega Saveza br. E. Gangl:

Brat Šlajpah, ki si bil tudi član starešinstva JSS, brat Žnideršič iz blejskega in brat Boltavzar iz šišenskega sokolskega društva — dospeli ste v objem ljubljene domače zemlje, ki ste jo za slovo od mladega, kipečega življenja pokropili in blagoslovili z lastno krvjo!

Ta vaša kri je privrela iz keliha svetosti domovinske ljubezni, ki je bil postavljen v vaša srca in ki je bil obdan z žarečim ognjem te ljubezni. V srcu živega človeka ni bilo in ne more biti lepšega oltarja! In ko je bila iztočena zadnja kaplja srčne krvi, je prenehalo vaše časovno živ-

ljenje, da se v istem trenutku prelije in pretopi v večnost, ki bo z boleščjo in ponosom izročala in hranila vaša imena iz roda v rod po vsej naši zemlji — daleč tja na vse strani, koder še danes plahutajo črna krila trpljenja in robstva!

Niste padli, bratje, v odkritem boju s sovražnikom, ki bi meril svoje moči z vašimi iz oči — ne: v nasilju zahrbtnega razbojnika je usahnil vir vašega življenja, stremečega k sokolskim idealom pravde, resnice in svobode!

Ne preklinjam roke, ki je izprožila strel, saj je bila ta roka le slepo orodje v službi onih podlih, prodanih in zavrženih duš, ki mečejo v živa srca strup blaznega sovraštva do rodnega brata in ki s svojim izdajalskim delom izpodjedajo zdrave korenine komaj ustvarjenega našega svobodnega državnega življenja!

Na te duše pada kletev nas vseh, ki smo ob vašem grobu navzoči in ki z duhom prisostvujejo tej žalni svečanosti, pada kot ogromna pega v eno samo boleščino zlite in strnjene obsodbe narodove ogorčene in razjarjene nevolje, v katere vihar in besnost kričé vaša onemela usta: Maščujte nas!

Da! Osvetili vas bomo! Osvetili vas bomo z nikoli mirujočim, vekomaj živim sokolskim delom, ko bomo prenašali v življenje vsega našega naroda, v njem živo ohranjali, poglobljali in utrjali idejo, ki ste v nje izpričevanju zanjo padli, idejo, ki nam je na Vidov dan l. 1919. ustvarila edinstveno jugoslovensko Sokolstvo, idejo narodnega in državnega edinstva!

Tej ideji smo po vašem zgledu, bratje, pripravljeni žrtvovati vse, a predvsem hočemo, da okuženi deli našega naroda ozdravijo, da se naša njiva očisti plevela, da bomo vsi, kar nas je iste krvi in istega jezika, združeni v delu za moč, veličino in slavo svoje domovine!

Ali vidite, bratje, kako je začel kipeti iz te gomile studenec žive vodé, kako mrtvi bodré živeče, kako napoj iz njega hrabri omahujočega, kako se razpalja v nas vseh sveta vera v nesmrtnost vsega, kar je veliko in plemenito, kar je vredno žrtev, ker iz smrti vre novo, okrepljeno življenje!

Vidite li troje plamenov, ki sijejo iz treh mrtvih src? Prvi plamen velja vam, živi bratje! Značajno hotenje naše volje, ki ne pozna svojega dobička, ampak ki izčrpava sebe, da koristi narodu in domovini!

Drugi plamen sveti vam, sestre! Krepost življenja, ki se naj od vas širi po vsej zemlji v obsevu lepote in požrtvovalnosti!

Tretji plamen žari tebi, naš naraščaj in naša deca! Ti prihajaš in stopaš na naša mesta in glej, da vsak iz tvojega števila izpopolni in nadomesti vržet, ki jo je zasekala smrt v naše vrste s to gomilo! Ti glej, da z lastnim delom in življenjem privabiš pod naše zastave vse one, ki danes še stoje v sovraštvu ali neumevanju izven našega kroga! Ti glej, da zraste iz tebe novo pokolenje mož in žená, ki bodo domovini v ponos, čast in srečo!

Nad vami pa, umrli bratje, ki ste nam bili zvesti do zadnjega diha, se sklanjajo sokolski prapori v počaščenje vašega imena in spomina, a jaz, ki sem le slaboten glasnik razboljenih in vznešenih sokolskih src, vam kličem v ta tihi dom na sredi Ljubljanskega polja zadnji iskreni, bratski sokolski pozdrav: Zdravo!

FRANJO ČIČEK:

Na Kosóvo polje!

Na Kosóvo, na Kosóvo,
tam kjer cvet počiva
in kjer sladko sniva
— srbska vojska.
Kósovo, ti polje grozovito,
Kósovo, ti polje čudovito!
Tam kjer tekla kri je srbskega junaka,
tam kjer hrabrost spi nam, bratje, neenaka.
Si li tužna, majka mila,
ko se spomniš sinov bojevitih,
sinov ognjevitih
na Kosóvem, na Kosóvem polju?
Je bolestna tvoja duša,
kosovska devojka,
ko zalivaš cvetje rahlo
na poljanah, na grobljanah
Kosovega polja?
Li ne plaka tvoje srce,
kosovska devojka,
ko zasnivaš, ko zasanjaš
o domovih na grobovih mlade sreče...?
— Oj ne jokaj, majka siva,
oj ne plakaj, kosovska devojka!
Solnce zlato jasno sije
po poljanah Kosovega polja —
in budi iz zemlje črne,
iz prsti rumene
novo cvetje — sine oživljene...

— — — — —
Zarja vzhaja,
vojska vstaja,
nova vojska na Kosóvem,
na Kosóvem, krvi prenapitem.

Oj junaci, niste sami,
niste sami na Kosóvem;
z vami vstali bratje zvesti,
bratje krvni na zahodu so obenem.
Tam ob Savi,
tam ob Dravi
in ob Soči, hčerkici planine,
vstaja četa iz temine
na ravnine svóbodnega solnca.
In Kosóvo na zahodu
— Gosposvetsko polje —
hoče z vami, bratje verni,
z vami na Kosóvo,
na Kosóvo, da se bije
za svobódo, za pravice
svojega domovja.
Na Kosóvo, na Kosóvo, bratje,
v boj za naše meje!
Prapor Slave močno veje
po domovih, po grobovih —
kliče, bratje, nas na meje
— na Kosóvo polje.
Trst, Gorica, Gospa Sveta,
na Kosóvo ravno polje!
Tam se bije boj za solnce
— ali temo črno...
Boj, srdit je, teče znoj mučenca:
Ali solnce zlato —
ali smrti črna senca... — — —
Oj Kosóvo, oj Kosóvo,
polje grozovito,
polje čudovito,
od krvi napito,
od krvi nalito,
od krvi prevžeto!
Na Kosóvo, — tja nas kliče
Sokoliče,
Vidov dan,
sin teptan
— na osveto...!

Mala Sokolica.

Ja sam mala Sokolica
zdrave duše, vedra lica,
v'jerna kćerka roda svoga,
roda jugoslavenskoga.

Ljubim mile roditelje
moga roda prijatelje,
ljubim redom sve sestrice,
moje drûge sokolice.

Ja sad vježbam moje tijelo,
da mi bude kr'jepko, smjelo,
pa i učim što je pravo,
da mi bude srce zdravo.

A kad budem malo veća
i bude me pratit sreća,
pružit će se jednom zgodna,
da poradim u čast roda.

Nek se ori, nek se znade
Sokolice kako mlade,
ljube dragu domovinu,
staru svoju djedovinu.

DUŠAN M. BOGUNOVIĆ :

Preko zapreka cilju.

vaki od nas ima neki cilj, koji hoće u životu da dostigne. Neko hoće da bude ljekar il' učitelj, zanatlija il' inžinir i slično. Nikoga na svetu nema bez cilja. Izabrani cilj čini ga sretnim i zadovoljnim na svetu. Čovek bez cilja sličan je drvetu bez soka, koje gnije i propada. No da čovek dode do postavljenoga cilja mora da prede mnogo zapreka i da svladava i sebe i okolicu svoju.

Čovek koji je sebi izabrao neki cilj i mišljenje i prema tome živi i radi i svladava oko sebe, takvome čoveku kažemo da je karakteran

(pošten) čovek. A karakter (poštenje) to je moć. Takav čovek dobra, jaka i zdrava karaktera više vredi nego tisuće drugih ljudi. No kao što svaka vrlina ljudske duše mora da se vaspitava, tako je i sa prvom vrlinom: k a r a k t e r o m. Put je dug i težak, al' uspeh tim više sladak. Pre svega, učimo se, da sve što imamo da učinimo, radimo sa uverenjem i do najmanje podrobnosti. Hoćeš-li da istupiš u životu i nekim delom, nemoj da ga daješ sve dotle, dok ne bude savršeno. Zapreka će biti, al' kao Soko baš u tom gledaj, da te zapreke ukloniš i da te sve veće i veće zapreke vode usavršavanju. Primeni sav život Sokolstvu. Hoćeš-li, da istupiš pred javnost s nekom vežbom il' kojom drugom priredbom, ne istupaj sve dotle, dok delo ne bude svršeno i posledica borbe preko zapreka. Moraš da budeš svestan, da svako delo sokolsko, ako je dobro, diže ideju Sokolstva, ako je zlo omalovažava sokolsko delo, a mi kao Sokoli moramo nastojati, da u postignuće lepoga, savršenoga i dobroga, mislimo i tražimo načina ne bili to moglo biti još i lepše, bolje i savršenije. Opazi li okolica i sredina u kojoj ti živiš i radiš, da delo tvoje u Sokolstvu, razvijalo se uz velike zapreke i žrtve, da si morao i te kako da svladavaš ljudski nemar, da si morao da žrtvuješ sam sebe, ugodnost, vreme i ostalo, tad pobuđuješ u onoga, ko te gleda i prati tvoj rad, divljenje i poštovanje. Al' to nije dosta — što ti stičeš znanje, divljenje i poštovanje već i ideja Sokolstva kroz tvoj rad postaje ideja mila okolici i sredini u kojoj živiš. Savladavši jednu zapreku, učinio si lepo i dobro sokolsko delo, ti posle nastojiš da ideš još dalje i u duši svojoj svladavaš nemarnost i ljudsku slabost, a stvaraš osećaj: da kad hoćeš — moreš učiniti velika dela i svladati zapreke i da sve zavisi samo od Tebe i Tvoje volje.

Često puta ćeš u radu, pa bilo to vežba, izleti i slično naići na poteškoće, al' ćeš videti da drugi to bolje čini i vežba nego ti. Ljudska slabost — slaba volja — govorit će ti: »Kad ne mogu da to tako napravim kao on — onda neću da to činim i vežbam.«

Ljudska vrlina — poštenje (karakter) i čvrsta volja odgovorit će ti:

»To on nije mogao, al' je hteo, pa zato to danas tako vežba.«

Dobar primer neka ti ne služi da ne vežbaš i ne učiniš nešto što je dobro — naprotiv, neka ti baš taj primer služi, da stvoriš u sebi osećaj: »I ja hoću da to vežbam.«

Radeći tako ti ćeš steći uverenje, da nema na svetu nečega, što čovek ne može da dostigne, ako hoće.

Naročito ovo vredi u sokolskemu radu. Rad u sokolskom društvu i odgoju je težak i trnovit. Mnogo je zapreka — al' uči se svladati zapreke i veruj bit ćeš sretan i zadovoljan u radu svome.

Pa ne samo u Sokolu — nego i u životu ti ćeš se morati držati da predeš zapreke. Ne malaksavaj i gledaj pred sobom budućnost svoju i

naroda i svladaj zapreke. Neka ti ne bude teška ni knjiga, ni učenje, ni poslušati starije, ni samo misliti ni samo legati. Pamti dobro — kad u radu i životu ne bi bilo zapreka, život ne bi bio sladak i sretan. Kad bi sve dobro — lako i bez truda — lako bi to i smrću. Teško stečeno — teško se čuva; lako stečeno — lako se i rastepe.

Radeći u životu — svladavajuć zapreke — osetiti ćeš da imaš mnogo pogrešaka u radu. Ne pripisuj te pogreške drugome — već samome sebi i nastoj sebe izlečiti od tih pogrešaka. Često puta u životu, ne će ti biti priznato da svladavaš zapreke — može biti da ćete ismejavati i slično. Sve to skupa neka te ne smeta — ko se zadnji smeje — najbolje se smeje.

Zadovoljstvo svladava zapreke ne nastupa odmah; često puta u životu tek po smrti čoveka oseća se u narodu zahvalnost. Svi naši narodni velikani, bili su priznati po smrti. Što bi bilo od našega naroda, da nije bilo ti veliki muževa — nikad ne bi bili slobodni i ujedinjeni.

Pogledaj istoriju naroda svoga. Da narod naš nije znao svladati zapreke u životu nikad ne bi bili sretni i zadovoljni u slobodi, već bi bili tužni i nesrećni u robstvu.

Koliko je jadni narod morao da pređe zapreka, a da dođe do cilja. Seti se zapreka — za vreme strašnoga i dugoga prelaza preko Albanije, seti se zapreka i našega rada za vreme austro-madžarije i onda u svoju sokolsku dušu upiši ovo: »Samo preko zapreka — kreće se cilji čovek i Soko postaje bolji, lepši i savršeniji. U radu svome nikad ni koraka natrag, već uvek korak po korak napred: ljepšemu, boljem i sasvršenijem životu.«

Naša sokolska stvar — nije laka — ona traži mnogo truda, jake volje, čvrsta karaktera i rušenja zapreka — baš u tome i jest slast sokolskega života i rada.

Naraštaju — nauči se svladavati zapreke u sebi, oko sebe, u radu i u društvu, u školi i naucih i svakom prilikom u životu.

Triglav.

Igra za sokolsko mladino v štirih delih.

(Dalje.)

DRUGO DEJANJE.

Pod triglavskim vrhom. Ozadje: nebo, pred njim visoko gori triglavski vrh, od njega drži skozi skale na pozornico ozka steza, na desni in levi skale. Noč.

I. prizor.

Vešče in kraljica vešč. (Nekaj časa je vse tiho. V temi se vidijo komaj sprednje kulisje, triglavski vrh le v temnih obrisih. Vešče so skrite za vrhom, da jih spočetkom ni videti.)

Vešče (nevidno monotono):
Stražimo, stražimo, stražimo, stražimo!
Triglava hrbet je naša posest.
Pazimo, pazimo, pazimo, pazimo,
da se tam doli ne zbuja zavest.

Kraljica (pride od leve spredaj. Nosil čisto črno, z zlatom pretkano obleko in na glavi peterožarno, ognjeno zvezdo):
Hej, sestre stražarke, sem doli na plan!
Zakaj mu za vratom sedite?
Saj noč je, in takrat je naša oblast.
Le malo sem doli stopite!

Vešče (se prikažejo za triglavskim vrhom in od obeh strani pridejo doli po stezi. Ko pridejo do kraljice, se napravi skupina. Vse v črnih haljah in imajo obraze zakrite s črnimi koprenami. Vsaki se sveti na glavi lučca.)

Prva veščica:
Smo prišle, kraljica!

Druga veščica:
Kaj nam zapoveš?

Tretja veščica:
Želiš poročila mogoče?

Četrta veščica:
Prorokbo izustiš mogoče strašno,
Da treba nazaj bo do Soče?

Peta veščica:
Pa ne, da veselo prinašaš nam vest,
da gremo naprej do Savinje?

Šesta veščica:
Da zvezda savojska i tam zažari
na glavi mogočne boginje?
Vse vešče (se priklonijo).

Kraljica:

Ne prvo, ne drugo! Le eno bi vam še rada to noč razodela,
kar dalo mi mnogo je misli, skrbi,
vsled česar sem bridko trpela.
Sokolja zalega razširila se
okrog in okrog je Triglava
in krati mi spanec in dela skrbi,
ponižanje napovedava.
Ponoči sem čula. Je sanjal Triglav
in v sanjah tako je govoril:
Teh vešč, ki zdaj meni na hrbtu sede,
prav kmalu ne bo kdo pomoril,
zajedale se bodo v moje srce,
vso kri in vso moč mi izpile,
namesto da kak jih uniči junak,
pa bodo le mene umorile.«
A jaz pa vesela sem prav nehote
iz srca se mu nasmejala,
a on, kot da čul me je, je zagrmel,
da v dušo sem zatrepetala.
Poslušala sem in je zopet pričel
sanjale tako govoriti:
»Sokoli so eno mi upanje še,
to mora se mi izpolniti.
Le oni edini, če dosti jih bo,
spet vešče nazaj prepodijo
in mene in sužnje, ki sto jih in sto,
z junaštvom spet osvobodijo.«

Prva veščica:
Gorje nam, gorje nam, če pride tako,
da ta se golazen razpase.

Kraljica:
A prišlo pa bode! To veste samé,
da naglo število njih rase.

Druga veščica:
Pa kaj je storiti sedaj v odpomoč?

Tretja veščica:
Kdo to zalego uniči?

Četrta vešča:

A bolj še nevarni, kot stari nam so,
v bodočnosti bodo mladiči.

Peta vešča:

Te prve je treba iztrebiti nam.

Odrasli poginejo kmalu.

Šesta vešča:

Z mladiči pa preč, ker če ne, se nam bo
strašansko še to maščevalo.

2. prizor.

Prejšnje, vešča vražarka.

Vešča (pride od desne spredaj):

Kaj čujem, kaj čujem? To tarnanje spet!
Nikar spet vse ne obupujte.
Imamo še sredstvo, da spravimo jih.

Vešče:

Ej sestrice, čujte, oj čujte!

Vešča:

Tam doli je četa, ki prišla na lov
na naše nadležne je ptiče.
Do zadnjega hoče iztrebiti vse.

Prva vešča:

Iztrebi li tudi mladiče?

Vešča:

Mladiče? Težko bo! Ne mogla do skal
bo četica lovska mi mlada,
in gnezda mladičev nevarno leže.
Težko bi jih naskakovala.

Druga vešča:

Ko starše postrelili bodo, potem
pogine mladina že sama.

Tretja vešča:

Nekateri pa vendar odrasli so že.

Četrta in in peta vešča:

No, to prepustite le nama.

Četrta vešča:

Hej, skuhali bodeva sladek otrov,
na metlah v skalé pohitiva.

mladičem sokolskim, ko staršev ne bo,
tja v gnezdo otrov položiva.

Peta vešča:

Mladina nevešča kaj rada gosti
z dobroto se lepe slaščice...

Šesta vešča:

Tako bo vse v redu, da skrb več ne bo
preganjala naše kraljice.

Kraljica:

Zdaj upanje novo zbudilo se je:
Sokolov več v kratkem ne bo.
Na vzhod in na sever nas kralj bo pozval.
In vsi bodo naše oprode.
In naj to drži, ker to veščin je čar! (Grom.)
Zato pa zaplešimo, sestre,
kraljiču tam doli pričaraj naš ples
bodočnosti sanje vse pestre!
(Ples vešč, nekake rajalne vaje. V vsem
je nekaj tajinstvenega, v kretnjah groze-
čega. Vse se giblje počasi, da se vidi ka-
kor črni valovi. Ples neha na ta način, da
gre zadaj v višino in se vse vešče poiz-
gube za triglavskim vrhom. Kraljica gre
zadnja in ko je ostala sama, še za hip
postoji pred vrhom, potem tudi izgine.
Oder ostane nekaj časa prazen.)

3. prizor.

Janez, Miha, Tine in drugi dečki.

Dečki (pridejo po premoru od desne
spredaj, opremljeni kakor koncem prvega
dajanja.)

Janez:

Tu je mala ravnica.

Tine:

Odpočijmo se! (Sede.)

Miha (gleda, kje bi šla pot dalje): Saj
tudi poti ni videti naprej.

Janez:

Kam je neki izginila kresnica, ki je zme-
raj šla pred nami?

Miha:

Spat je šla; saj mora biti že kmalu jutro.

Vsi:

Odpočijmo se! (Sedejo.)

Tine:

Sem pa že tako utrujen. (Nasloni se na
svoj nahrbtnik.)

Janez:

Da mi ne zaspiš!

Tine:

Ah, kje!

Janez:

Čudno se mi zdi.

Miha:

Kaj pa?

Janez:
Zakaj nam je Črne dejal, naj gremo za kresnico.

Miha:
Bog vedi, zakaj?

Janez:
To je že res, da on veliko ve in razume tudi na čarovnije, ampak...

Miha:
No, potem je začaral kako kresnico, da nam je kazala pot.

Janez:
Vendar je čudno!

Miha:
Nič! Saj trem kraljem je pa še celo prav zvezda iz neba kazala pot. Zakaj bi nam kresnica ne mogla, ki je še manjša stvar.

Janez:
A beži, beži! To ni tako!

Miha:
Če ni tako, je drugače. — Ti, to jih bomo pokali, ko se zdani!

Janez:
Če boš kaj zadel.

Miha:
Bomo le videli, če boš ti kaj.

Janez:
No, bomo videli. Jaz sem lačen. (Razveže nahrbtnik, vzame iz njega klobaso in jé.)

Miha:
Misliš, da jaz ne? (Tudi razveže nahrbtnik in jé.) (Kratek premor.)

Janez:
Čudno se mi pa le zdi, zakaj Črne ni šel z nami lovit.

Miha:
I, star je in težko hodi.

Janez:
Misliš, da le zato?

Miha:
Kaj bi bilo drugega!

Janez:
Ali nam bo dal sablje? Bog ve?

Miha:
Če nam je dal puške, nam bo dal tudi sablje.

Janez:
Kje naj jih dobi?

Tine
(in drugi dečki so zaspali.)

Tine
(v sanjah): Za denar...

Janez
(jé naprej in ne pogleda Tineta): Tinetu roji sam denar po glavi.

Miha
(se obrne in vidi spečega Tineta): Lej ga, saj je že zaspal.

Janez
(se tudi obrne): Saj je res in drugi tudi. Zbudiva jih!

Miha:
Pusti jih, naj pospe malo! Trudni so. Ko bo treba, jih že zbudiva.

Janez:
Pa naj spe!

Miha:
Daniti se bo pričelo.

Janez:
Sedaj se najejva, potem ne bo časa. (Oba hlastno jesta.) (Nema scena. Triglavski vrh začne rdeče žareti, nebo za njim se lahno svetli. Rdeči žar se razširja vedno bolj navzdol. Mogočni žar jutranjega solнца se polagoma razširi po vsem pogorju. Vendar rdeča svetloba še ni tako močna, da bi se vse natanko razločilo. Prvi trenutki vzhajajočega solнца so to. Polagoma se izpremenl rdeča zarja v belo svetlobo. V triglavskem vrhu se pokaže obraz kralja Triglava: Mogočna glava z dolgimi lasmi in dolgo brado, kakor se slika Jehovo iz starega testamenta. Podoba je doprsna in ne sme biti slikana, ampak kakor da jo je večna priroda vrisala v kamen triglavskega vrha. Od daleč se čuje kratek ponovni žvižg sokola.)

Janez
(plane pokonci): Ali čuješ?

Miha:
Kaj?

Janez:
Sokol žvižga.

Miha:
Čul sem nekaj.

Janez
(budi druge): Vstanite, vstanite! Že gredo!

Tine
(v sanjah): Po nas. Po nas gredo!

Janez
(Tinetu): Vstani, vstani! (Ga trese.)

Tine
(se zbudi): Kje pa sem? A tu! Sanjalo se mi je.

Janez:
Ni časa za pripovedovanje. Vstani!

Tine
(vstane): Sanjalo se mi je, da gredo žandarji po nas, ker imamo puške brez dovoljenja.

Miha:
Saj bi bilo res kmalu kaj takega. (Vzame puško.) Jaz jo zaženem v prepad.

Janez:
Ali si norec? (Drugim.) Vstanite že!

Tine:
O, kako sem lačen! (Drugi vstajajo.)

Miha:
Pa bi bil jedel, namesto da spiš. (Ponovni sokolji žvižgi.)

Janez:
Čujte, čujte! Sokoli! (Prime za puško.)

Vsi:
Sokoli? (Primejo puške. — Zopet žvižgi in bliže.)

Janez:
Pazite, sem lete. Pripravite se!

Miha:
Nabašimo puške!

Tine:
Saj je res. (Bašejo puške.)

Miha:
Vi bi še pozabili, če bi vas jaz ne spomnil.

Janez:
Pazite, pravim!

Dečki
(se zvrste v skupino. Vsi merijo v nebo zadaj.)

Tine
(prestrašen): U, glejte, kaj pa je tam?

Dečki:
Kje?

Tine:
Tam gori!

Janez:
Kaj?

Tine:
Mož!

Miha:
Kje?

Tine:
Ali ne vidiš? Tam v skali velik obraz!

Vsi
(se prestrašijo): U, saj je res! (Zbeže narazen.)

Tine:
Kaj pa bo zdaj? (Zopet žvižgi sokolov.)

Janez:
Čujte žvižge!

(Od desne pride oblak in zakrije triglavske vrh, tako da ni več videti obraza, tudi svetloba se izpremeni v bolj medlo luč.)

4. prizor.

Prejšnji, kralj Triglav.

Kralj
(veličastna postava, v dolgi sivi halji s širokimi rokavi prihaja izpod vrha na oder. Na glavi nosi belo, s srebrom pretkano pokrivalo v obliki triglavskih vrhov. Njegov glas je mogočen, a vzlic temu mehak in mil. Obraz, kakor se ga je prej videlo v sliki na skali. Na sprednji strani halje se blišči od vratu do tal bel pramen kakor zmrznjen sneg. Po hrbtu mu visi črn plašč):
Pozdravljam vas, otroci mili!
Pozdravlja oče vas Triglav!
Sem k meni prišli ste v posete?
Lepo je to, lepo in prav.
O, mnogo mojlih zvestih sinov,
nebroj hčerá sem prihití,
da tu pri meni nove síle,
ljubavi zveste pridobí:
ljubavi zveste domovini,
ljubavi prave za svoj rod

in vere trdne v lastno sílo,
ki naj jih varuje povsod!
Tako si mislim, da sem k meni
i vi vsi prihiteli ste.
A kaj tu vidim? Kaj pomeni,
da puške s sabo vzeli ste?

Miha
(se ojunači med tem, ko drugi trepečejo v strahu):

Smo lovci mi!
Na lov smo šli
sem gor pod vrh Triglava.
Se vežbamo
in streljamo.
Ni lepa to zabava?

Kralj:
Res lepa je zabava, dečki,
in vežbanje koristno je.
Povejte mi pa, kaj lovite,
li divje streljate kozé?

Miha:

Ej, tako daleč pa še nismo,
da šli na divje bi kozé.
Mi prišli le smo na sokole.
Ne vemo pa, kje se dobé.

Kralj

(zase): Sokole streljat je mladina
predržno v góre sem prišla!
Kaj znači to, kdo je ukazal?
Odkod je prišla misel ta?
(Otrokom.) Otroci moji, kdo poslal vas
na delo to, kdo puške dal?
Zakaj pa ravno na sokole,
zakaj na drugo ne žival?
Ker misliti si pač ne morem,
da šli ste kar tako sami,
da nihče tega ni ukazal.

Miha:

Sami gotovo ne bi šli,
ker tudi pušk bi ne imeli.
ki nam jih v to Črne je dal.

Kralj:

Črne? Kdo to je, otročiči?

Miha:

No, oni, ki nas je poslal.
Ukazal je, naj mu sokolov
nastreljamo na sto in sto.

Kralj:

Zakaj pa on jih potrebuje?

Miha:

On ptičar je: prodal jih bo.

Kralj:

Otroci moji, li sokola
poznate ptiča krasnega?
In veste, kakšna ptica to je?
Je ptica néba jasnega,
je ptica, ljubljenska višave,
družica naših je planin,
prijateljica solnca, luči,
sovražnica noči, temin.
V svobodi leta po višinah,
z očesom bistrim gleda v dan
in pazi ostro na golazen,
ki v dolu rije v cvetno plan;
o rije, da mrjò cvetice,
da drug za drugim pada brst,
livade sahnejo, vrtovi,
da pade hrast, če ni prav čvrst.
In ko golazen je opazil,
kot strela šine spod neba
ter jo pograbi, jo uniči.
kakor edino sokol zna.
Tako iztreblja po ravninah
mrčese svetli ptič planin.

In ti zato bi ga preganjal
in streljal ga, doline sin?

Miha:

Saj že dejal sem, da mi nismo
sami od sebe šli na lov.
Če praviš, da mi s tem grešimo,
pa vrnemo se spet domov.
Todâ Črne nam je obljubil,
da svetlih sabelj nam bo dal,
če mu prinesemo sokolov,
ko zbor naš vojsko bo űgral.

Janez

(se ojunači): Do zdaj imeli smo lesene,
srebrne nam obljublja on.
Pomisli, kako vse drugače
izgledal bo naš bataljon.
Pravilne puške, svetle sablje,
to bila prava vojska bi,
in le zato, da jih dobimo,
na lov smo na sokole šli.

Kralj:

Že vidim, deca zapeljana,
da tega krivi niste vi.
Sorodstvo dela to golazni,
ki sokol vztrajno jo mori.
Golazen mišja v zemlji rije
in izpodjeda cvet in sad,
nad zemljo temni duh zastruplja
mladino, da brez svetlih nad
v sebičnosti bi utonila,
v brezdelju se zgubila bi,
na dom in rod bi pozabila
in slepo mu sledila bi.
A čujte, dečki, zdaj pretežke
še puške one so za vas.
Če takrat boste jih nosili,
ko se približa pravi čas. (Oblak izgine z
vrha, obraza v skali ni več videti. Zo-
pet je polna, lepa, dnevna svetloba.)
Pojdite gori in pogledjte! (Gre proti vrhu,
dečki za njim. Vsi stoje tako, da gle-
dajo čez greben na drugo stran proti
ozadju.)

Tam doli širna je ravan,
tam dol je Trst, Gorica, Istra,
tam staroslavni je Jadran.
Tam dol je polno vaših bratov
in polno sester ljubih je,
ki vsi so neosvobojeni
in po svobodi hrepené.
Pa tam na severu, pogledjte,
poljé je Gosposvetsko nam,
tam Drava je in bistra Zila
zibel je naše slave tam.

Vse to je, deca, zemlja naša,
slovanska tam je tekla kri.
In zemljo to in sestere, brate
se naj sovragu prepusti?
Če dečki vi bi to storili,
sramota bila bi za vas,
da tujcu leno prepustili
bi naš ponos in zemlje kras!
Tokrat, otroci, puške v roke,
ko pride odločilni dan.
Le za svobodo delaj puška,
nikdar pa zatiralcem v bran! (Pride doli.)
Zdaj, dečki, le domov hitite
in pridno vadite moči! (Dečki gredo za
njim.)

Edino v zdravem le telesu
se dušno zdravje obdrži.

Janez:

A kaj pa puške? Naj Črnetu
jih izročimo spet nazaj?

Miha

(ga prekine): O, kaj pa misliš? Zdaj so
naše.

Hm, še nazaj mu jih dajaj!

Tine:

Pa kaj poreče, če ne bomo
prinesli ptičev mu z goré?

Kralj:

Le potolaženi bodite!

Nazaj mu puške izročite.
Za vas pač to orožje ni.
Le vadite, kot sem naročil,
telesne svoje zdaj moči,
da v rokah vaših zraste sila,
da v srcu se rodi pogum.
Orožje vaše proti vsem
poštenost bodi — bistrí um.
Naj tuja vam bo vsa lažnivost.
Največji gnus hinavstvo je,
sebičnost ni človeka vredna.
Dobrota srčna, to je vse.
Svoboda, bratstvo in enakost,
to geslo bodi vaš ponos.
Po njem vselój, povsod ravnajte
pa boste svoji vlogi kos.
Fantiči, zdravo! Zdaj hitite,
ko pride čas, pokličem vas. (Pokaže na-
zaj.)

Tokrat jo boste dol udri
kot silni kameniti plaz,
da večče boste vse pregnali,
ki mi za hrbtom tam sede,
zaslužnjenim svobodo dali,
sovragu nesli smrt, gorje.

(Gre v ozadje in se izgubi med skalami.
Dečki gledajo osupli za njim. Pre-
mor.)

5. prizor.

Prejšnji brez kralja.

Tine:

Kaj mislite, kdo je ta?

Miha:

Še vprašaj!

Tine:

No, kdo?

Janez:

Kdo drugi naj bo, kakor Triglavski kralj.

Vsi:

Triglavski kralj?

Miha:

I seveda. Ali niste videli, da je imel sre-
brno krono na glavi?

Janez:

In kar hipoma je prišel iz skal.

Tine:

Ta bi bila lepa, če bi bili streljali.

Miha:

Vsi bi bili pogubljeni.

Tine:

Pa kako ima sokole v časteh!

Janez:

Ne pustí, da bi jih streljali.

Tine:

Pravzaprav zakaj bi jih streljali? Ravno-
tako radi žive kakor mi, in še korist-
ni so.

Miha:

Prav praviš! To res ni za nas.

Tine:

Tako napravimo, kakor nam je naročil
kralj.

Vsi:

Tako, da!

6 prizor.

Prejšnji, vešča vražarka.

Vešča
(pride napravljena, kakor v začetku pr-
vega dejanja):

Ej, lovci vi mladi, naprej, le naprej!
Sokolov tu gori je dosti.

Tine:
Ne bomo streljali, ne zdi se nam prav.

Miha:
To same so krute norosti.

Vešča:
Le streljajte, fantje, potem vam jaz dam
srebra in zlata preobilo.

Janez:
Kaj bo nam zlato?

Miha:
In kaj bo nam srebro?

Tine:
Pa če bi še res vse to bilo.

(Ko je prišla vešča, je luč zopet obledela
in čez vrh se je zagrnil oblak.)

Vešča
(jim kaže v predpasniku zlatnine):
Poglejte, otroci, srebro in zlato.
Živo kot solnce blišči se.

Dečki
(gledajo u predpasnik).

Tine:
Če naše bi bilo, to bilo bi kaj.

Vešča:
Vse to vam še lahko zgodi se.

Miha:
Ne bomo jemali! Imamo roke,
vse z njimi lahko pridobimo. (Dečkom):
Nadležnico staro, če hočete, pa
tam doli v prepad prevrnimo!

7. prizor.

Prejšnji, kralj.

Kralj
(visoko na skali): Vražarka izgini stran
odtod!
Zdaj tukaj sem še jaz gospod!

Vešča
(potepeno odide na levo zadaj).
Dečki
(odidejo na desno spredaj).

Zastor.

Zašto sem stupio u Sokolsko društvo?

odja sokolskog naraštaja Sokolskog društva I u Zagrebu dao je svom naraštaju zadaću da mu odgovore pismeno, zašto su stupili u sokolski naraštaj. Hteo je uveriti se kako shvaćaju sokolsku ideju i sokolske dužnosti.

Između ovih odgovora saopštavamo ih pet iz kojih je razvidno da zagrebački naraštajnici potpuno pravilno razumu zašto su stupili u sokolski naraštaj.

I.

1. Da jačamo tijelo i krijepimo duh.
2. Da se privikavamo disciplini, t. j. slobodnom podlaganju svoje volje općoj koristi.
3. Da se uzgojimo u ljubavi prema našoj dragoj domovini Jugoslaviji i svemu Slavenstvu.
4. Da gojimo bratstvo i drugarstvo i da se učimo uzajamnosti.
5. Da se spremamo hrabrosti za obranu domovine.
6. Da se naučimo plemenitim vještinama i viteškim vrlinama.

Stojan Marković.

II.

Da se duševno i telesno razvijem.

Da budem hrabriji u drugim preprekama koje će me u životu još stići.

Zato što se tu uči pojam o domoljublju i požrtvovanost Sokola za domovinu.

Zato što Sokol ne poznaje narodne i vjerske razlike.

I još zato što se tu ne jača samo telo nego i duša.

Nikola Milojević.

III.

Još kao mali dječak zaželio sam, da postanem Sokolić. Tu sam želju osjetio kad sam gledao kako starija braća svojim lijepim vježbama jačaju tijelo i odgajaju dušu. Ja još onda nijesam znao da Sokolstvo ima tako lijepu zadaću, naime zadaću da od svoje male braće odgoje ljude koji će služiti domovini tijelom i duhom. Slušavši korisna predavanja starije braće i ostalih članova Sokolstva uvidjeh da ću, budem li i dalje marljivo napredovao u vježbanju duha i tijela, jednom postati mladić jakog tijela i zdrave čvrste volje, koja će me ravno voditi svim stranputicama života. Gledajući koliku su divovsku snagu uložila starija braća da od nas naprave valjane ljude, i ja sam oćutio da im moram pomoći da idu »samo napred a ni koraka natrag«. Samo najlepše želje i osjećaji doveli su me u Sokol, a kad bi ih htio opisati morao bi biti književnik ili pjesnik, jer što srce govori ruka ne će, da sluša. Ja sam napisao malo ali jezgrovito, sa puno ljubavi za naše drago Sokolstvo.

B. Glrc.

IV.

1. Što je Sokolstvo jedna institucija, koju jedino Slaveni mogu nazivati vlastitom svojinom.

2. Što nas Sokolstvo uči ujedinjenje i jedinstvo svih Slavena, napose pako nas Jugoslovena.

3. Što nam Sokolstvo oplemenjuje i dušu i tijelo, i tako nam jača otpornu snagu u borbi za život.

Juraj Bocak.

V.

Ja sam Sokol zato, da jačam telo i dušu i vežbanjem treba da ojačam moje telo, da bude snažno i krepko. U Sokolu smo svi jednaki i tu nema razlike. Zato se zovemo »braća« i kao takva moramo da budemo složni i da se volimo, da budemo složna braća Srbi, Hrvati i Slovenci.

Radota D. Prica.

Sokolsko društvo I u Zagrebu, koje ima vrlo dobro organizovan svoj naraštaj i koje priređa redovito naraštajska posela, ima naročite pristupnice od kojih uzorac saopštavamo na ovom mestu, jer će si možda i druga društva omisliti ovake pristupnice iz praktičkih razloga.

Pristupnica.

Ime i prezime: . . . Dan, god. rođenja i pripadna općina: . . . Zanimanje (škola: . . . Pregledan po lečniku (nalaz): . . . Sokolsko društvo, kome je pripadao (vrsta potvrde): . . . Razlog i vrijeme istupa: . . . Ima li odoru: . . . Kojih je društava član: . . . Posjeduje li kakvu telesnu ili duševnu manu: . . . Preporučuje ga član: . . .

Sokolski zavet.

Želeći dobra — sebi, narodu otadžbini i Sokolstvu prijavljujem se za člana naraštaja Sokolskoga društva I. u Zagrebu (Bogovićeve ul. 7) i zavetujem se, da ću savesno vršiti sokolske dužnosti a naročito tačno i sustavno pohađati sokolske vežbe, predavanja i slično; vladat ću se svagde i na svakom mestu bio to: dom, škola, Soko tako — da ću već svojim ponašanjem i uljudnošću pokazivati da sam član slavenske sokolske porodice. Slušat ću stariju braću i sestre i radit ću svagde i na svakom mestu u korist Sokolstva; mlađe ću upućivati u sokolski rad i vežbu; klonut ću se svih zlih navika štetnih po život, napredak i dostojanstvo: Sokolstva i Naroda. Uveren sam kao član sokolske porodice da je veliko sokolsko i narodno zlo upotreba ma koje vrste alkohola (rakije, vina, ruma itd.) i duhana, koji ruše telesnu, duševnu i moralnu snagu: Sokolstva i Naroda. Za to se zavetujem da izvan verskih obreda i ljekarske odredbe ne ću piti, a pušiti ne ću nikako. Kao član sokolske porodice obvezujem se da ću umereno jesti i piti. Da ću učiti i da ću ceo svoj život i rad udesiti na korist sebe i svojih roditelja, a na čast i diku moga naroda i moje otadžbine. Trudit ću se u celom svom životu, da se odgojim tako, da će moj narod kad uzrastem imati od mene koristi i biti sretan i dugovečan. Za to pristupam u članstvo naraštaja Sokola I. (Bogovićeve ul. 7) i obvezujem se da ću savesno i tačno održati sokolski zavet.

U Zagrebu, 192 . . .

Vlastoručni potpis.

Izjava roditelja (skrbnika).

Dozvoljavam da moj sin (kćer) stupi u naraštaj Sokolskoga društva I. (Bogovićeva ulica 7) i obvezujem se, da ću ga upućivati na sokolske dužnosti i vrline i nastojati da odgoj u sokolani nadopunim sa odgojem u domu.

U Zagrebu, 192 . . .

Vlastoručni potpis.

Dan primitka: . . . Prestanak članstva: . . . Dan uručjenja legitimacije i znaka: . . . Dan povratka legitimacije i znaka: . . . Dan prijave upr. odboru: . . . Uvršten u imenik naraštaja pod brojem: . . . — OPASKE (dopust, popust, obavljanje funkcije u društvu itd.): . . .

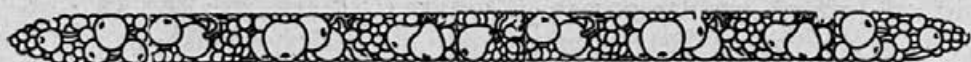
Gornji dio ima član ispuniti, koji ujedno plaća članarinu za četvrt godine i propisanu upisninu uz ostale pristojbe. Ko ne bude primljen, tome se novac vraća.

Privremena potvrda.

Ime i prezime: . . . Uplatio je: u ime članarine Din, u ime upisnine Din, u ime zaklade dra. Lazara Cara Din, Sokolić Din, prinos za popravak Sokolskog doma Din Ukupno Din

U Zagrebu, 192 . . .

Za blagajnu Sokolskog društva I.

FR. SMITKA, Čes. Budějovice:

Jan Žižka s Trocnova.

(K 500letnici njegove smrti).

ojster Jan Hus je razglašal v svojih naukih, da ima ljudski razum tudi svoje pravice. Cerkev pa ni mogla prenesti te revolučne misli; zato je bil Hus obsojen na smrt. Taboriti so branili Husove nazore, rekoč, da velja zdrav razum več kot vsi bogoslovci sveta.

Papež je hotel Čehom s silo izbiti iz glav te misli in je zato pošiljal na Češko stotisoče križarjev, nabranih iz vseh koncev Evrope. Križarji so vdrli pod vodstvom papežkih legatov in cerkvenih višjih dostojanstvenikov na Češko. Zažigali so povsod, uničevali in ubijali češke revolucionarje, njih žene in deco. Pomoriti in uničiti narod češki, je bil cilj razjarjenega papeža in njegovih svetovalcev.

V tem težkem trenutku, ki ga je doživel narod, stopi narodni junak češki, Jan Žižka s Trocnova, na bojno plan. Rodil se je okoli l. 1360. kot sin ubožnega trocnovskega grajskega upravitelja. Zgodovina pripove-

duje, da se je rodil med veliko nevihto pod silnim hrastom — drevesom moči in sile.

Starši so hoteli sina rešiti bede in so ga zato poslali v službo na kraljevi dvor. Ko se je vrnil domov, je preživel nekaj burnih let v Trocnovu. Zapletel se je v boje z močnimi vitezi rožmberškimi in z nemškimi meščani budějoviškimi. Da se je trocnovski kmetiški plemič ubranil tako mogočnih sovražnikov, je moral biti vedno pripravljen; vedno je moral premišljevat ter uriti svojo vojno bistrumnost.

Mučeniška smrt Jana Husa je pretresla ves češki narod in je dvignila tudi v Žižki ves srd proti nasilnikom in uničevalcem češke svobode. Žižka ni poznal druge službe kot služiti pravici in pravičnosti; ni poznal drugega boja kot boj proti laži, hinavščini in krivici. Započel je boj proti vsem krivicam. Začel se je boj malih proti velikim in boj slabo oboroženih proti oboroženi sili, boj slabotnih proti silnim. Usoda je poslala češkemu narodu tega človeka pravi čas, da je izpremenil narod kmetov, rokodelcev in delavcev v zmagoviti narod božjih bojevnikov. Pod poveljstvom Žižkovim so se zbrali vsi oni, ki so hoteli zmago pravice nad lažjo in nad nasiljem. Niso želeli češkega ozemlja, niti niso želeli plena — pač pa so se vsi bojevali enomiselno za največjo dobroto človeštva — za svobodo vesti in svobodo naroda.

In pred zmagovitimi Žižkovimi bojevniki beži vsa ponosna in napihnjena papeževa in cesarska vojska v strašnem, nezadržljivem begu. Vrh Vitkov, Žatec, Kutná hora, Habry in Německý Brod so kraji, kjer so doživeli križarji popolne poraze. Z geslom Žižkovih čet »Pravica zmaguje« in s pevanjem Žižkove pesmi »Kdo ste božji bojevniki« so se Taboriti z neodoljivo silo vrgli na sovražnike, številčno presegajoče nekoliko taboritsko moč, ter jih neusmiljeno porazili.

Ves narod se brani, bojuje na življenje in smrt in — zmaguje. Žižka uvede strog red v svojo vojsko in ostro kaznuje vsako nepodrejenost. Ne dovoljuje plenitve in požiga. Četudi bi lahko bil bogatin, da kralj — vendar umira l. 1424. v Přibyslavi tako reven, kot je bil vse svoje življenje.

500 let je minilo od njegove smrti. Letos se spominja ves češki narod svojega velikega slepega junaka. Ravno na slavnostni Vidovdan se je sestalo južnočeško Sokolstvo v rojstnem kraju junaka, v Trocnovu, da se spomni preteklosti in počasti spomin velikega junaškega rojaka ter osveži svoje sile za boje v bodočnosti. Sokolstvo je prevzelo in bo izpolnilo voljo Žižkovo: Verno hoče služiti resnici in pravici, vdano a odločno, s čistim srcem in s čistimi rokami.

* * *

Dostavek uredništva. — Da dostojno proslavi 500letnico smrti velikega junaka, Jana Žižke, je priredilo Sokolstvo iz južne Češke pokrajinski zlet v glavnem mestu na češkem jugu v Čeških Budějovicah. Istočasno je otvoril Sokol I v Češ. Budějovicah svoje novo letno telovadišče, ki je v kras in ponos mestu.

Ker se pokrajinski zlet ni mogel vršiti naenkrat za članstvo, naraščaj in deco, zato so bili za sokolsko mladino določeni predzletni dnevi, ki so pričeli že 11. junija, medtem ko se je vršil pokrajinski zlet od 28. do 30. junija.

V sredo 11. junija zvečer je bila akademija, ki jo je priredila deca iz mestnih in okoliških društev. V soboto 14. je bila popoldne slavnostna predstava v gledališču, zvečer pa na novem zletišču telovadni nastopi dece. Nedelja, 15. julij je bil glavni dan za deco. Po sprevedu je nastopila deca v raznih igrah, z vajami z zastavicami (moška deca) in vajami s kratkimi kolebnicami (ženska deca).

Enak spored je bil določen za naraščaj z razločkom, da je naraščaj v soboto, 21. junija pred glavnim dnem posetil rojstni kraj Jana Žižke v Trocnovu. Pri javnem nastopu je naraščaj izvajal razne igre in lahko-atletične vaje, vaje na orodju, vaje ženskega naraščaja z obroči, vaje moškega naraščaja na gredeh, dalje proste vaje moškega in ženskega naraščaja.

Najveličastnejši je bil zlet članstva, ki se ga je udeležilo okoli 6000. — S pravim sokolskim delom je počastilo češko Sokolstvo 500letnico smrti svojega junaka Jana Žižke.

D. M. BOGUNOVIĆ:

Beogradsko Sokolstvo u Zagrebu.

Beogradsko Sokolstvo, uzvratilo je nad tragične smrti hrvatskih velikana Zrinjskoga i Frankopana posetu koju je u mesecu januaru učinilo zagrebačko Sokolstvo beogradskome Sokolstvu.

Dolazak Sokolstva iz Beograda (u broju 90) od dece do članstva, učinio je jak i neboriv utisak u zagrebačkome građanstvu. Doček, bio je tako srdačan i velik, da su sami Beograđani govorili: Ovo, što zagrebačko Sokolstvo čini u tako teškim prilikama, beogradsko Sokolstvo ne može da uzvрати.

Na kolodvoru skupila se 28. aprila ogromna masa sveta. Tu ih je pozdravio br. M. Urbany, a uzvratio brat dr. Voja Kujundžić iz Beograda. 29. aprila vežbala se glavna proba a po probi pohodilo je Sokolstvo zagrebački zbor. Toga dana u podne bio je sokolski ručak u restauraciji »Kola«, na kojoj je prisustvovao i izaslanik Podmladka Crvenoga Krsta iz Pariza, profesor Wieland, koji je došao da vidi rad i slavije Jug. Sokolstva u Zagrebu. U ime zagrebačkoga Sokolstva pozdravio je goste načelnik Sokol. društva I. brat Lhotsky, kome je odgovorio brat Vilковиć iz Beo-

grada, a govorio je još profesor Wieland i urednik »Riječi« g. Parnarević u ime jugoslovenske štampe u Zagrebu. Posle podne toga dana, priredena je po bratu Slavoji Novaku u divnom Maksimiru veselica i pogošćenje. U večer toga dana, pred punom kućom (narodnim pozorištem) odigran je najljepši i najveličanstveniji momenat boravka beogradskoga Sokolstva t. j. svečana sokolska akademija u počast uspomena Zrinjskoga i Frankopana. Svečanu akademiju otvorio je starješina Beogradskoga Sokolškoga društva brat Momir Korunović izrekavši: Pozdrav Zagrebu i Njegovom Sokolstvu. Po njegovom govoru otpočele su se izvoditi tekemske tačke i to: Očenašek-Pospišil: »Imao Adam sedam sinova«, muška deca. 2. Holečkova-Matějovec: »Vežbe trakama«, ženski podmladak. 3. Habenicht-Pospišil: »Vežbe loptama«, muški podmladak. 4. Pehlato-va-Počkay: »Lutke«, ženska deca. 5. Erben-Pospišil: »Šestica sa stalkama«, članovi. 6. Erben-Pospišil: »Devetka sa snežnim loptama«, članice. 7. Vojinović-Kožđjalovsky: »Seljački radovi«, članovi.

Iza ovoga djela nastupio je divan i dirljiv prizor. Starješinstvo beogradskoga i zagrebačkoga Sokolstva zajedno sa zastavama stajalo je na pozornici. Brat Mihailo Lukić, predsjednik prosvetnoga odeljenja, sa sokolskim rječima predao je trak beogradskoga Sokolstva zastavi Sokol. društva I. Trak je primio u ime društva brat Dušan M. Bogunović, zamjenik starješine Sokol. I. rekavši, koji su motivi vodili zagrebačko Sokolstvo kod osnutka zastave, koja je majka svima zastavama u Jugosl. Sokolstvu. Sa stanovišta sokolske ideologije izneo je, kad će naša zastava imati svoju vrednost. Predao je trak sokolskoj starini bratu dr. Lazaru Caru s molbom, da ga za večita vremena sveže uz našu zastavu. Kad su se zastave unakrstile nastalo je nepopisno i dugotrajno klicanje. Drugi deo programa bio je ovaj: 1. Hutina: Češke narodne pesme — ritmičke igre, ženski podmladak. 2. Brejcha-Počkay: »Jedanaestica«, muški podmladak. 3. Planička-Šoltys: »Vežbe sitima«, članice. 4. Peog-Pospišil: »Pad Tiranina«, članovi. 5. Erben-Pospišil: »Šestnaestica«, članovi. 6. Erben-Pospišil: »Semnaestica«, članovi.

Sve tekemske tačke izvedene su skladno bez straha i puno ljubavi, i odličnom tehnikom i jedinstvenošću, kako kod dece tako i redom kod svih kategorija članstva. Beogradsko Sokolstvo dostojno je pokazalo, da zna biti junak u gori i Soko u pozornici. Po dovršenoj akademiji, bio je komers u dvorani Sokolškoga društva I. na kome je Beogradsko Sokolstvo predalo darove brat. sokol. društvu i zagrebačkoj sokolskoj župi »Kralj Petar Svačić«. Govorili su braća: Vik. Heumer, Gangl (u ime starješinstva), Parnarević (štampa), Götz (župa), dr. Domac (Sokol. društvo II.) 30. na dan same smrti — beogradsko Sokolstvo položilo je vjenac na grobove: Zrinjskoga i Frankopana i bistu vladike J. J. Štrosmajera. Istoga dana bilo je prisutno na kornoj slavi 35. pešad. puka: »Zrinjski«, i ostalo na slavi. Posle podne istoga dana bilo je veliko slavlje u kasarni i sokolske vježbe. U četir sata uz ogroman broj Sokolstva i građanstva,

otpračeno je beogradsko Sokolstvo na stanicu gdje mu je sretan put zaželio u ime društva dr. Lazar Car, a zahvalio se brat Momir Korunović.

I tako podoše veliki dani boravka beogradskoga Sokolstva u Zagrebu s ciljem: »Sve više i više približavati nas i ujedinjavati.«

Tim putem treba da nastavi celo Jugoslovensko Sokolstvo, jer samo u upoznavanju: rada, ljudi, vrednosti pojedinaca i društva, a ne u manifestacijama i rečima, koje nas previše podsećaju na prošlost, kad smo bili teritorialno razdvojeni i pozivali se na: **bratstvo!**

MARJAN J. TRATAR:

Izlet naraščaja.

Dolgo zaželjeni čas šolskih počitnic je nastopil, čas brezskrbnega dijaškega življenja in doba veselih izletov. Tudi nas, dijakov naraščajnikov Sokolskega društva I v Ljubljani se je lotila neutešljiva želja, da poletimo ven v zeleni svet. Izbrali smo si pešizlet skozi Iški Vintgar na Krvavo peč in Košico. Za vodnika nam je bil brat predsednik mladinskega odseka, ki je radevoljno prevzel ta posel. Naše priprave za izlet so bile hitro končane in določenega dne smo ob 5. uri zjutraj zadovoljni odkorakali izpred Tabora. Bilo nas je osem naraščajnikov, ki smo imeli dobro založene nahrbtnike, tako da smo bili radi hrane brez skrbi najmanj za dva dni.

V mestu je bilo še vse tiho in mirno. Ko smo zavili na Ižansko cesto, je bilo vse Ljubljansko barje pokrito čez in čez z gosto meglo, da je izgledalo kot morska gladina. Solnce še ni prodrlo skozi meglo, zato je bila hoja prijetna v jutranjem hladu. Ptičje petje nas je pozdravljalo na vsej poti, kmalu pa smo srečali že prve Ižance, ki so vozili v mesto drva in poljske pridelke, drugi pa so hiteli na delo po poljih in travnikih. V prijetnem razgovoru nam je hitro potekel čas in ne da bi se zavedli, smo po dveurni hoji zavili v Iško Loko. Vsa vas je bila že na nogah, kajti kmetiško ljudstvo poleti zgodaj vstaja, kar smo opazili tudi pozneje na našem potovanju. Prijazno so nas izpraševali, kam nas vodi pot ter nam splošno odsvetovali naj ne hodimo na Krim. Pri Iški vasi se pot namreč razdeli v dve veji, ena pelje na Krim, druga v Vintgar. Star možakar, ki nas je srečal, nas je plašil z medvedom, ki se baže sprehaja po Krimu in čaka na nas. Mi, junaki, oboroženi z gorjačami, se seveda nismo bali in smo pogumno korakali dalje, sicer pa itak nismo bili namenjeni na Krim ampak v Vintgar.

Po preteku pol ure smo dospeli v prijazno, toda majhno Iško vas, ki ima pa vendar svojo osnovno šolo. Preko železnega mostu, ki vodi čez

popolnoma suho strugo hudournika, smo prišli do zadnje hiše v vasi, do starega mlina, kjer je vhod v ozko sotesko, Iški Vintgar. Takoj za mlinom ob strugi Iške se razprostira prijazen gozd, ki nam je nudil prijeten prostor za prvi oddih na našem izletu, nahrbtniki pa prvo okrepčilo. Po odmoru smo poskakali v hladno Iško, nato pa nadaljevali pot v sotesko.

Vintgar! Na obeh straneh ozke struge se vzpenjajo proti nebu večje in manjše, pa tudi ogromne skale različne oblike, sem ter tja obdane s skupinami gozdnih dreves. Veličastne slike se vrstijo druga za drugo in se zrcalijo v zelenih tolmunih Iške. Naenkrat nam ogromne skale zaprejo pot, tako da se nam zdi, da ne moremo niti naprej niti nazaj. Le visoko nad skalami se vidi nebo, ki je pa pokrito s temnim oblakom. Toda le nekaj korakov naprej in že stojimo zopet na majhni zeleni trati, obdani s skalovjem, preko njega pa šumi bistra Iška, ki tvori zopet lep tolmun. Vroče solnce nas je pripekalo, zato smo se v hladni vodi hitro okopali ter nato kar v plavalni obleki nadaljevali svoj pot. Včasih je bilo treba preskakovati iz skale na skalo, včasih celo prebroditi vodo, zato nam je bilo prav prijetno potovati samo v plavalnih hlačah, ter smo vsak primeren prostor izrabili za kopanje.

Nekako ob 10. uri smo bili v sredini Vintgarja. Strme stene ob obeh straneh, po nekod zopet ogromne skale fantastičnih oblik, v globini pa šumi in bobni preko oglajenih skal divja Iška. Visoko iz sten pada voda in tvori tri krasne slapove. Divji in romantični prizori, da se ti dozdeva, da se nahajaš v Triglavskem pogorju ob slapu Savice. Ta krasota naše zemlje je skrita in skoraj nepoznana našim ljudem, le redkokdaj hodijo tod izletniki, ki opazujejo to naravno čudo.

Preskakujemo skale, brodimo vodo in plezamo po skalah, da se polagoma premikamo dalje. Imeli smo tudi dve nesreči, ki pa nista imeli nikakih hudih posledic. Prvi je zdrknil v neprostovoljno kopel brat Vojko, za njim pa v popolni opravi še brat Stane, ki je moral zaradi tega v mokri obleki nadaljevati pot. Vse to pa seveda ni motilo naše dobre volje in oba ponesrečenca sta kmalu pozabila na prisiljeno kopel. Pot nas je utrudila, zato smo zavili po gozdni stezi. Toda hitro smo si zopet zaželeli romantične struge in krenili smo nazaj k vodi, kjer so se nadaljevali zopet isti prizori kakor prej. Zadovoljni smo bili, da brodimo po vodi. Opazili smo, da vodi gozdna pot, ki smo jo zapustili, zopet k strugi in da zavije zato v gozd, da se izogne visoki skali.

Polagoma so se jeli oglašati naši želodci in opominjali so nas, da se bliža čas obeda. Vtaborili smo se na primernem prostoru ob tolmunu. Po kratki kopeli smo si postavili ognjišče, med tem ko so drugi prinašali kurivo. Br. Joško je zakuril velik ogenj ter skuhal čaj, ki nam je prijetno dišal, ostalo kosilo pa smo črpali iz nahrbtnikov. Po obedu smo se razšli po bližnjem gozdu, da se vsak po svoji volji in želji pozabava. Prestrašen krik nas je privabil naenkrat k vodi, kjer je brat Slavo razburjen brodil po vodi. Prepričani smo bili, da se mu je pripetila huda nesreča. Toda ko

se vzravna v vodi stoječ in dvigne svojo desnico, v kateri je tičal lep rak, smo bili radostno presenečeni. Še enkrat poseže pod skalo in zopet — rak. Kaj storiti s prestrašenim krojačem? Soglasni sklep je bil: smrt! Obrnili smo se proti svojemu taborišču in na čelu sprevoda je nesel Slavo svoji žrtvi. Po prekem sodu je bila justifikacija izvršena: oba ujetnika sta našla smrt v topli vodi. Rdečica jih je oblila od sramu menda, ker sta se pustila tako hitro in brez boja premagati. Za nas pa je nastalo novo važno »pitanje«, kako bomo oba raka zavžili. Nihče izmed nas še ni videl živega raka, še manj da bi ga bil kdo jedel. Dolgi debati kratek konec je napravil br. vodnik, ki nas je po zaslišanju o načinu pridobitve najprej pošteno »izmil«, češ, da je lov na rake brez oblastnega dovoljenja tatvina in nam s tem pregnal željo po ponovnem račjem lovu. Po končani pridigi nam je pokazal, kako se jedo raki. S slastjo in užitkom smo posrkali sladko račje meso iz trde lupine. Še danes nam je v prijetnem spominu račja pojedina v romantičnem Vintgarju.

Nekako ob 3. uri popoldne smo zapustili taborišče ter sveži in okrepani korakali dalje v soteski, ki se je vedno bolj širila. Po četrturni hoji smo dospeli na kraj, kjer se v Iško zliva tej podobna reka Zala. Zavili smo na levo in ob strugi Zale hiteli dalje. Markacija na brvi preko Zale nas je zapeljala, da smo šli vedno višje v hrib po lepi gozdni poti. Dospевši na vrh hriba, smo na našo žalost spoznali, da se nahajamo na vrhu Osredka (753 m) namesto na Krvavi peči, kamor je bil naš cilj.

Po kratkem razmišljanju smo prišli do zaključka, da ni druge rešitve nego spustiti se zopet v dolino k vodi. Zdrsnili smo po pobočju navzdol in v 15 minutah smo stali zopet ob Zali. Nadaljevali smo pot ob vodi navzgor težko pričakujoč, da se pojavi pot, ki pelje proti Krvavi peči. Črez pol ure smo končno zagledali zopet brv preko vode in pot po hribu navzgor. Vijugasta pot nas je vodila vedno višje in po preteku ene ure smo stali pod Krvavo pečjo. Krasen razgled iz te točke nam je poplašal trud, ki smo ga imeli doslej. Po lepi gozdni poti smo krenili proti vasi, ki leži popolnoma skrita v gozdu. Odpočili smo se, zakaj peturna hoja nas je utrudila, okrepečali se s črnim ajdovim kruhom, ki smo ga kupili v vasi, nato pa hitro odšli naprej, ker solnce se je jelo potapljati za gorami. Srečavali smo domačine, ki so se vračali z dela domov, senene kopice na travniku pa so nas vabile s svojim prijetnim vonjem k počitku. Toda naša pot je hitela dalje! V vasi Rob smo se zopet nekoliko odmorili in se okrepečali s svežo in hladno vodo, ki so jo nam dali prijazni vaščani rade volje na razpolago. Pri tem smo se razgovarjali, koliko imamo še hoda do Velikih Lašč, toda odgovori vaščanov so bili tako različni, da si nismo mogli ustvariti točne slike o oddaljenosti do Velikih Lašč. Krepko so odmevali naši koraki v tiho noč, ko smo ob luninem svitu hiteli proti dolini in nato po ravni cesti mimo vasi Rašica. Okoli 10. ure zvečer smo dospeli v Velike Lašče.

Tu sta nas sprejela pod gostoljubno streho moj bivši sošolec br. J. P. in njegova dobra mamica. Odkazali so nam skupno prenočišče na sked-

nju v senu, kjer smo se izvrstno odpočili in naspali. Po kratkem pogovoru o današnjem dolgem potovanju nas je objel sladki sen ob zvokih harmonike, ki so jo igrali fantje na trgu. Zjutraj smo se zgodaj zbudili. Ko smo s težavo odpirali svoje zaspane oči in prav spregledali, se nam je nudil zanimiv prizor. Naš br. vodnik je držal sključen svoje hlače v roki in pridno vbadal vanje šivanko. Prejšnji dan si je v Vintgarju precej občutno ranil svoje hlače in zdaj jih je celil s šivanko in nitjo. Na naše vprašnje, kaj ima za podlago, je potegnil iz hlač skodelico za čaj. To nas je spravilo v silno dobro voljo. Ker so bile tudi naše obleke potrebne marsikakega popravila, pripravili smo se tudi mi k šivanju. Naša »spalnica« se je hipoma spremenila v krojačnico. Vsi smo imeli dosti opravila. Pri tem pa so se pogosto slišali boleči vzkliki, zakaj nekateri naši tovariši so šivali svojo obleko kar na sebi, zato je šivanka večkrat zgrešila svoj cilj in se zabodla v živo meso namesto v blago. Naša jutranja toaleta je bila kmalu končana in ob 7. smo sedeli že pri zajtrku, ki ga nam je iz prijaznosti skuhala mamica prijatelja Ivana.

Za 9. uro je bil določen odhod. Imeli smo torej časa dovolj, da si ogledamo velikolaške znamenitosti. V bližini našega prenočišča stoji majhno a lično poslopje osnovne šole. Nji nasproti je velika in lepa cerkev z dvema zvonikoma, pred cerkvijo pa lep spomenik pisatelju-domačinu Franu Levstiku. Na spomeniku so vklesane pomenljive pisateljeve besede iz raznih njegovih del. Velike Lašče so prijazen trg z nizkimi stavbami, okolica pa znana zaradi znamenitih slovenskih literatov, ki so bili rojeni tu, in sicer Primož Trubar, Fran Levstik, Josip Jurčič in Josip Stritar. Ker nismo imeli dosti časa, nismo mogli posetiti rojstnih krajev teh naših slavnih mož. Bili smo samo v Rašici rojstni vasi Trubarjevi. Domačini pa danes niti ne vedo, kje je rojstna hiša tega prvega slovenskega pisatelja in reformatorja. Do sem so nas spremljali prijatelji iz Vel. Lašč. Od tu dalje smo krenili proti Turjaku, kamor smo dospeli okoli poldneva. Tu je star in znani grad — istega imena kakor vas — bivališče nekdanje slovečih Turjaških grofov. Grad ima svoje znamenitosti in lepo notranjost, česar si pa nismo ogledali, ker smo to že prej videli. Vtaborili smo se v prijetnem grajskem gozdu — znanem iz romana dr. Iv. Tavčarja »Janez Solnce« — in povžili svoja skromna kosilca, ki so se temeljito ločila od včerajšnjih.

Po kratkem odmoru smo odkorakali proti Ljubljani. Neznosna vročina nam je težila pot, zato smo iskali prve prilike, da se ohladimo v senci. Pri Želimljah smo dobili senčni prostor ob hladnem potoku in tu smo se vnovič vtaborili ter počakali, da vročina nekoliko odneha. Hladna kopel in zadnji grizljaji iz nahrbtnikov so nas zopet poživeli. Ob 4. smo se dvignili in odhiteli proti domu. V neposredni bližini Ljubljane nam je pretlo nebo z nevihto. Prve kaplje so jele padati, zato smo pospešili korak, da pridemo še pravočasno domov, kar se nam je posrečilo. Prihodnji dan je bilo pri telovadbi mnogo govorenja o našem izletu in marsikateremu našemu bratu je bilo žal, da se ni udeležil izleta.

O Olimpijadah.

(Pismo naraščajniku Petru K. v Mariboru.)

V Ljubljani, dne 8. junija 1924.

Dragi bratec Peter!

zadnjem pismu si me vprašal, kaj so Olimpijade, kakšen je njihov namen in pomen, odkod ime Olimpijada itd.

Ker se letos dosti govori in piše o VIII. Olimpijadi v Parizu, zato bom skušal odgovoriti na tvoja vprašanja v tem pismu, ki ga priobčim v Sokoliču, ker vem, da je dosti jugoslovenskih sokolskih naraščajnikov in naraščajnic, ki želijo zvedeti nekaj o Olimpijadi. Predvsem se moramo obrniti v preteklost, v dobo starih Grkov, ki so bili ustanovitelji olimpijskih iger ali Olimpijad.

Telovadne gre v Olimpiji, v državi Elis v južni Grški, so se začele l. 776. pred Kr. r. Ob tej priliki so se vršile tudi verske svečanosti. Grška je bila v tej dobi razkosana v nebroj malih državic, ki so si bile neprestano v laseh. Likurg, znani zakonodajalec, ki je vladal Špartancem in Ifitos, kralj Helenov, sta se odločila napraviti vsako četrto leto premirje, v katerem so mogli tekmovati med seboj borilci iz cele Grške v miroljubni tekmi. Ta tekma se je vršila v Olimpiji, ki je postala posvečen kraj in kamor se ni moglo priti z orožjem.

Olimpijske igre (ali Olimpijade) so trajale 5 dni. Prvi dan je bil namenjen verskim svečanostim; drugi dan je bil določen za tekme dece; mladeniči in moške so prišli na vrsto šele tretji dan. Začeli so s tekmo v teku v hitrosti na 192 m in v izdržljivosti na 4.074 m. Tekma v teku se je vršila v skupinah po štiri tekače; zmagovalci so se potem borili za prvo mesto.

Temu so sledile dirke konj z vprego. Četrty dan olimpijskih iger je končal petboj (pentatlon): tek, skok, metanje diska in kopja in borenje. Zadnji dan olimpijskih iger so šli zmagovalci v povorki v Jupitrov tempelj, kjer so bila njihova imena javno razglašena in so dobili nagrade. Prvi zmagovalec na Olimpijadi je bil oni tekmovalec, ki je dobil prvo mesto v vseh panogah petboja. Kot nagrado je dobil lovorov venec, njegovo ime je šlo po celi Grški in v njegovem rojstnem kraju so mu postavili kip, someščani so ga sprejeli pri vrnitvi z največjimi častmi. — Tudi pesniki in pisatelji so proslavljali njegovo ime v svojih delih, saj niso videli v zmagovalcu samo človeka lepega in zdravega telesa, ampak tudi čisto in neomadeževano dušo. Da je mogel tekmovalec doseči tak uspeh, je moral biti gotovo jeklene volje, treznega in spodobnega obnašanja, moral je hneti vse kreposti, ki dičijo pravega telovadca.

Še tole Ti moram povedati: Tekmovalci na Olimpijadah so smeli biti samo Grki in sicer taki, katerih vedenje je bilo neomadeževano. O tem so

se prepričali prireditelji na ta način, da so na stadionu (tekmovalnem prostoru) pokazali tisočglavi množici gledalcev tekmovalce, imenovali njihova imena in javno vprašali, če kdo ve kaj slabega o njih. Iz tega vidimo, kako so Grki pazili, če biva v lepem tekmovalčevem telesu resnično tudi čisto srce, prosto vseh pregreh.

Med zmagovalci na grških Olimpijadah je zanimiv junak Milon iz Krotona, o katerem pravi grška zgodovina, da je zmagal na šestih Olimpijadah. Milon je pretekel štadion, noseč na ramah bika starega štiri leta in ga je potem ubil s svojima rokama. — Moreš si predstavljati, dragi Peter, kakšen hrust je bil Milon!

Olimpijske igre, na katerih so se proslavljale moč, lepota in spretnost človeškega telesa, so pripomogle k civilizaciji in napredku Grške. V dobi Solona in Perikleja, ko je bila grška telesna vzgoja na višku, so dosegle znanost, poezija in umetnost najlepše uspehe.

Vseh Olimpijad je bilo v grški dobi 283. Z razpadom Grške so popolnoma prenehale in Olimpija je bila l. 426 po Kr. r. popolnoma opustošena.

Da Ti odgovorim še na vprašanje: Kako je z Olimpijadami v sedanjosti? Od prve grške Olimpijade do danes je poteklo 2700 let in v sedanjosti štejemo po obnovitvi modernih Olimpijad šele osmo. Leta 1896. so bile obnovljene moderne olimpijske igre, in sicer ne v Olimpiji temveč v Ateni. Pri tej Olimpijadi je bilo 70.000 gledalcev z celega kulturnega sveta. Med tekmovalci so se posebno odlikovali Amerikanci, Francozi, Angleži, Nemci in Švicarji.

Olimpijske igre so se obnovile v novi dobi največ po zaslugi Francoza barona Pierre de Coubertina, ki se je od svoje mladosti bavil s proüevanjem grške telesne vzgoje, o kateri je napisal več razprav.

Olimpijske igre so se vršile dalje: l. 1904. v St. Louisu v Sev. Ameriki, l. 1906. v Atenah, l. 1908. v Londonu, l. 1912. v Stockholmu, l. 1916. bi se morale vršiti v Berlinu, pa so odpadle zaradi vojne, sedma Olimpijada je bila l. 1920. v Anversu v Belgiji.

Letošnja Olimpijada se je začela pozimi v Chamouixu v Franciji in se nadaljuje v Parc de Colombes blizu Pariza. Na sedanjih Olimpijadah niso samo telovadne panoge, v katerih so tekmovali stari Grki, ampak zastopani so najraznovrstnejši moderni sporti in telovadba na orodju. Razen nogometa, lahke atletike vseh vrst, je največja pozornost obrnjena na starogrški petboj in na telovadno tekmo na orodju.

Olimpijade prireja glavni olimpijski odbor, v katerem so zastopniki 42 držav. Ta odbor stopi v stik z raznimi mednarodnimi in telovadnimi zvezami, da določi program in kraj Olimpijade. Pri olimpijskih tekmah je čista telovadba na orodjih strogo ločena od drugih telovadnih panog in sportov. Iz telovadbe na orodju se bo tekmovalo na letošnji Olimpijadi na: drogu, bradlji, krogih, konju na šir z ročaji, konju vzdolž, konju na šir brez ročajev in na vrvi. Na vsakem od teh orodij napravi tekmovalec po eno obvezno in eno poljubno vajo. Vsaka država pošlje na tekmo

vrsto 8 tekmovalcev in 4 namestnike; za vsako vajo je mogoče doseči po največ 10 točk. Pri vsakem orodju so trije sodniki, ki se med seboj lahko posvetujejo in potem glasno povedo število doseženih točk vsakemu tekmovalcu.

Pri sodbi za obvezne vaje velja v glavnem tole pravilo: 2 točki se prisodi za pokaženo izvedbo vaje, 4 za srednjevrstno, 6 za zadovoljivo, 8 za dobro in 10 točk za dovršeno izvedbo. Za poljubne vaje se prisodi: 2 točki za lepoto vaje, 2 točki za originalnost in kombinacijo, 2 točki za težkočo in intenzivnost in 2 ali 4 točke za dobro, oziroma za dovršeno izvedbo. Način sodbe se določi v podrobnostih in definitivno na sestankih sodnikov pred tekmo. V ostalem pa velja tudi tukaj tekmovalni red Mednarodne Telovadne Zveze.

Jugoslovensko Sokolstvo se udeleži letos prvič tekme na Olimpijadi. Borba za prvenstvo bo huda in ostra, ker je treba upoštevati, da bodo napeli Francozi in Italijani vse svoje moči, da uveljavijo pred celim sveto romansko telovadno metodo in vzgojo. Sokolstvo se bo na drugi strani, zastopano po Čehih in Jugoslovanih, potrudilo, da obdrži sloves, ki si ga je priborilo že na tolikih tekmah.

Razeri Sokolstva so se udeležili letošnje Olimpijade iz Jugoslavije smučarji, nogometaši in plavači.

Dragi Peter! S tem končam svoje pismo, ki Ti pojasni nastanek in potek današnjih Olimpijad. Upam, da točno in vestno izvršuješ dolžnosti sokolskega naraščajnika, da postaneš dober član naše sokolske organizacije.

Zdravo!

Tvoj Josip.

DR. LJ. KUŠČER:

Prednjaška šola.

(Dalje.)

15. Igra z žogo v krogu. Jako živahna igra, radi tega velike telovadne vrednosti; prikladna je za vse oddelke, pa samo za telovadbo na prostem oz. za jako čiste telovadnice. — Telovadci, najugodnejše število 10—16, se postavijo v krog, med seboj oddaljeni za približno 2 m (krog stvorijo spojeni za roke, s čelom noter; po priročenju stopijo 1—2 koraka nazaj); eden pa stoji na sredi. Telovadci kroga »streljajo« v srednjega, ki se skuša žogi na vse mogoče načine umakniti — sme skočiti v stran, visoko v zrak, raznožiti, pasti na tla itd., samo iz kroga ne sme. Komur

se posreči, da zadene srednjega, tisti zamenja hitro z njim svoje mesto; pri tem se igra nič ne prekine. Za telovadce, ki stojе na obodu kroga, velja strogo pravilo, da morajo vsaj z eno nogo ostati vedno točno na svojem mestu — od začetka ga označujmo — in žogo naj lovi samo tisti, v čegar smer je zalučana. Če pa gre žoga iz kroga med dvema telovad-cema, smeta oba teči ponjo — naj se izkaže, kdo je urnejši; po povratku naj zopet ustrelj telovadec s svojega mesta. Glavno pri vsej igri je, da jo igramo v najhitrejšem »tempu«, brez prekinjanja.

16. Dihalne vaje. Večina nas vseh ima že v naraščajski dobi takšen poklic, da mora dnevno mnogo ur presedeti pri mirnem, četudi včasih napornem delu — to velja za mnoge obrti in za vse dijake. Pri takem načinu življenja je mnogo ur na dar dihanje prav zmerno in plitvo; vrška pljuč skoro ne prideta do dela; sključeno sedenje škodo še povečava. Obstoja velika nevarnost, da se v teh neventiliranih delih pljuč naselijo bacili tuberkuloze, posebno če so tudi drugi življenski pogoji dotičnika neugodni (slaba prehrana, neugodno stanovanje, pomanjkanje počitka, razne razvade in strasti itd.). Telovadba nam nudi izdatno obrambno sredstvo proti tej nevarnosti. Nekaterе panoge že same na sebi zahtevajo polno delovanje pljuč (tek, plavanje, turistika in druge) in skrbijo s tem za ventilacijo tudi pljučnih vrškov. Vse te panoge pa smemo izvajati s a m o n a č i s t e m z r a k u, ako hočemo, da nam koristijo. Razen njih imamo še posebne dihalne vaje, pri katerih izvajamo vdihе in izdihе kar najgloblje in s tem 1. prezračimo vse pljučne koticke, 2. krepimo dihalno muskulaturo. Spajamo jih s takimi prostimi vajami, ki pri vdihu pospešujejo širjenje grudnika (prsneга koša), pri izdihu pa grudnik stisnejo, n. pr. (vse polagoma, v ritmu dihanja):

I. 1. vzpon odročiti gor — vzdih,

2. spustiti se na stopala — priročiti — izdih; ali pa:

II. 1. vzpon — odročiti gor — vzdih,

2. čepenje — predročiti dol noter — izdih. Obe vaji se izvajata ponovno.

Slične primere naj si prednjak še sam sestavi, po lastnem preudarku.

Dihalne vaje v prašni telovadnici so pa za zdravje uprav nevarne; njihov učinek bi namreč v takih pogojih lahko pomenil prenos bolezenskih kali v najgloblje koticke pjuč.

17. Plavanje je bistven del telovadbe. Seveda ga ne moremo gojiti v telovadni uri; toda ne smelo bi biti zdaj v poletnem času telovadca ali telovadke, ki bi ne gojil te telesne vaje. Zdravstveni učinek kopanja in plavanja je mnogostranski: že vpliv solnčne svetlobe* in zraka na nago telo je neprecenljive koristi; napor muskulature pri plavanju je enako-

* Toda bodi previden in ne pretiravaj v solnčenju!

vreden mnogim drugim telesnim vajam; globoko dihanje nam prezrači pljuča do zadnjega kotička in krepí dihalne mišice; za razvoj lepo vzbočenih prs je posebno prsno plavanje izborno sredstvo. Pri vsem tem smo vedno na svežem zraku; pri vsaki kopelji si očistimo vso kožo in tudi s tem ustvarimo važen pogoj za naše telesno zdravje.

Zato pa vadite se pridno v plavanju, izrabite te poletne mesece! Poziv velja moškemu in ženskemu naraščaju v enaki meri.

Glej članek brata Marolta v Sokoliču, letnik 1920, stran 19 in dalje!

18. Izleti in javne telovadbe. Namesto da vsako društvo pokaže pri svoji javni telovadbi sadove lastnega dela, je navada, da se vršijo te javne telovadbe s pomočjo vseh sosednjih društev. Glede potrebe in koristi tega sodelovanja le sami sebe slepimo. — Če pa se vrši to poletni skoraj vsakonedeljsko obiskovanje sosednjih društev, bi bilo dobro, da se zatre vsaj tisto nelepo, drago in nezdravo vozarenje na te zlete. Ali ni sramota za Sokola, če se na vse kriplje brani tega »strašnega« napora, ki obstoji v par urah krepke hoje? Vsaj naraščaj in njegovi vodniki naj premislijo, ali ni boljše, da takšne izlete napravijo peš, po stezah skozi gozd in travnik, mesto na vozu po prašni cesti. Bila bi to izborna telesna vaja, več vredna od marsikakšne telovadne ure.

Vsem tistim, ki niste vajeni hoje in se bojite utrujenosti, pa tale nauk iz telovadne fiziologije: Kakor vse vaje vztrajnosti, tako se da tudi hoja jako hitro stopnjevati; to se pravi: če napraviš prvo nedeljo majhen izlet in to mero potem stopnjuješ, boš prav kmalu prenašal 3 in 4 ure hoje popolnoma brez znakov utrujenosti.

19. Sistem.* Sistem nam omogoča, da lahko in hitro pregledamo vaje, ki jih pri naši telovadbi uporabljamo. Vaje so urejene po medsebojni podobnosti in sorodnosti v večje ali manjše skupine. N. pr. tvorijo vse vaje na orodju en »razred« zase, ta razred pa delimo v toliko panog, kolikor je orodij.

Napiši si vse panoge vaj na orodju!

Vaje na orodju so pa včasih na različnem orodju sorodne. Vzklopni naupor lahko delam na drogu, na bradlji, na krogih itd., stojo na rokah tudi na raznih orodjih itd. — Ta premislek je dovedel Tyrša, stvaritelj našega sistema, do razdelitve vseh vaj na orodju na 12 vrst. Te so:

1. vesa in izmene vese,	5. ročkanje,
2. opora in izmene opore,	6. obrati,
3. sed in izmene seda,	7. naupori,
4. kolebanje,	8. vzmiki,

* Pod tem naslovom ne bomo prinašali pregleda sokolskega telovadnega sistema, ampak posamezne odstavke, ki naj bodo naše prednjake urijo v sistematičnem razporejanju vaj — da jim bo kasneje študij sistema olajšan.

9. premiki,
10. toči,

11. meti,
12. drže.

Naloge za mlade prednjake.

Napiši si za eno glavno orodje pregled vseh vaj ene »zanimivejše« vrste, ki so tebi znane; n. pr. pregled vseh nauporov ali točev na drogu.

(Dalje prihodnjič.)

MARA BARANOVA:

Telovadni nastop s cvetnimi trakovi za ženski naraščaj.

Na Volaričevo skladbo »Slovenskim mladenkam«. (Valček.)

Nastopi 16 enako velikih telovadk v štirih četverstopih v prostem razstopu. V rokah držé $\frac{3}{4}$ m dolgo vrvico, ki je ovita s cvetjem in ima na vsakem koncu zanko za prijem.

Vaja ima tri dele in »Codo« (glej skladbo). Vsak del ima dva odstavka, ki ju imenujemo A in B. V medigrah in predtaktih so vedno držé, kjer ni posebej označeno.

Takt $\frac{3}{4}$, časomerje zmerno, le v II. delu — odstavek B — bolj počasno. Kjer ni posebej označeno, se izvrši gib na 1. dobo, 2. in 3. doba je drža. V vsem nastopu so dlani vzklopljene (kjer ni drugače zapisano).

I.

Uvod. A. Hr. Volarič.

Slo - ven - ske mla - den - ke, le poj - - te ve - se - lo, do - ma - čo de - že - lo bu - di - - te: Na - prej! Slo - ven - ske mla - den - ke, le poj - te ve - se - lo, do - ma - čo de - že - lo bu - di - - te: Na - prej! Kjer ko - li gla - si - jo se

7 taktov predigre in en predtakt. (V predtaktu se začne pesem z zlogom »Slo-«, prvi gib pa na zlog »-ven-«.)

Odstavek A.

- I. Izstopna stoja z d. nazaj, predročiti dol ven, dlani dol, trak ravno napet.
- II. Prenos teže telesa na l. nogo v zanožno stojo z d., predročiti ven, dlani spred, trak ravno napet.
- III. Izstopna stoja z d. naprej, vzročiti $\frac{1}{4}$ ven, dlani gor, pogled gor, trak nad glavo uločen (ni napet).
- IV. $\frac{1}{2}$ obrata na levo na prstih obeh nog do odnožne stoje z l. — z desno odročiti, dlan v stran, z levo pokrčiti predročno not k desni rami, dlan v desno stran, pogled na desno; trak uločen pred desno lehtjo.
- V. Izstopna stoja z l. naprej, zmerni predklon — z desno skrčiti odročno dol, dlan spred, pred desno ramo, z levo iztegniti v predročanje not, dlan spred, pogled na l. roko, trak uločen.
- VI. Vzklon, $\frac{1}{2}$ obrata na desno na prstih obeh nog in prenos teže telesa na d. nogo v odnožno stojo z l. — vzročiti ven, dlani gor, pogled gor, trak nad glavo napet.
- VII. Izstopna stoja v levo nazaj not v počep prednožno z desno not, zmerni predklon — z desno skrčiti odročno dol, dlan spred, pred desno ramo, z levo prednožiti not, dlan spred, pogled na l. roko, trak uločen.
- VIII. Vzklon, vzravnavava v prednožno stojo z d. not, zmerni odklon na desno — z desno iztegniti v odročanje dol, dlan dol, z levo drža, trak poševno napet, pogled na trak.
- IX. Vzklon, izstopna st. z d. v stran in zmerni odklon na levo — z desno predročiti not, dlan spred, z levo odročiti dol, dlan dol, pogled na trak — trak napet poševno. (Gib v VIII. taktu obratno.)

- X. $\frac{1}{2}$ obrata na desno na prstih obeh nog z zanožno stojo z l. — predročiti gor ven, dlan spred, (po najkrajši poti), pogled na trak, trak ravno napet.
- XI. 1. prenos teže tel. na l. nogo v prednožno stojo z d. — predročiti ven, dlani spred, trak napet in spojeno;
2. predročiti dol ven, dlani dol, trak ravno napet in spojeno;
3. pokrčiti zaročno ven, trak ravno napet pred prsi, dlani spred in spojeno.
- XII. 1. iztegniti v predročenje gor ven, dlani spred, (trak napet) in prenos teže tel. na d. nogo v zanožno stojo z l. pogled na trak;
2. drža;
3. prenos teže tel. na l. nogo v prednožno stojo z d.
- XIII. Skrižna stoja z desno pred levo in $1\frac{1}{2}$ obrata na levo v zanožno stojo z d. roke drža. (Obrat se vrši na 3 dobe, na vsako dobo $\frac{1}{2}$ obrata.)
- XIV. Drža.
- XV. S prisunom z desno spetna stoja — pričočiti.
- XVI. Drža. (Telovadke stoje s čelom vzad.)
- XVII. — XXXII. — I.—XVI.
- Po končanem XXXII. taktu stoje telovadke na svojem znaku s čelom spred. (Kakor v začetku nastopa.)

Odstavek B.

Besedilo »kjer koli glasijo« itd. en predtakt in 16 taktov, ki se ponove še enkrat.

Prvi gib na zlog »-ko-«.

V tem odstavku izvajajo telovadke vajo v skupinah dvojic in četvoric. Odštete so v dvojice oziroma četvorice.

leve		desne	
2 ☺	1 ☺	2 ☺	1 ☺
4 ☺	3 ☺	4 ☺	3 ☺
2 ☺	1 ☺	2 ☺	1 ☺
4 ☺	3 ☺	4 ☺	3 ☺

(Dvojico tvorita 1. in 2.
3. in 4.) Četvorice razdelimo v desne in leve.

I.—IV. »Prve« in »tretje« desne; $\frac{1}{2}$ obrata na l. na prstih d. noge in štiri valč. korake navzad.

Valč. korak: 1. izstopna stoja (naprej, nazaj, v stran), 2. prisun druge noge v vzpon, 3. spetna stoja. Začno z istoimensko nogo z obratom in pridejo na prih. znak. Dvojice stoje s čelom druga proti drugi.

»Prve« in »tretje« leve: $\frac{1}{2}$ obrata na l. na prstih desne noge in 4 valč. kor. naprej.

»Druge« in »četrt« desne: $\frac{1}{2}$ obrata na desno na prstih l. noge in 4 valč. kor. naprej.

»Druge« in »četrt« leve: $\frac{1}{2}$ obrata na desno na prstih l. noge in 4 valč. kor. navzad. Vse telovadke: roke v bok, trak visi spredaj uločen.

) 2 (1	←	→) 2 (1
) 4 (3) 4 (3
) 2 (1) 2 (1
) 4 (3) 4 (3

- V. 1. vse »prve« in »tretje« izstopna staja z l. naprej — roke drža, vse »druge« in »četrte«: izstopna staja z d. naprej — roke drža;
 2. »prve« in »tretje«: noge drža — zasuk telesa za 45° na desno, odklon na desno — z desno pokrčiti predročno dol, spodnja leht ravno pred telesom, dlan v levo stran, z levo iztegniti v predročanje gor ven, dlan spred, pogled na l. roko, »druge« in »četrte«: noge drža — zasuk telesa za 45° na levo, odklon na levo — z desno iztegniti v predročanje gor ven, dlan spred, levo pokrčiti predročno dol, spodnja leht ravno pred telesom, dlan v desno stran, pogled na d. roko. — Oba traka dvojice sta poševno napeta in tvorita oster kot;

3. drža.

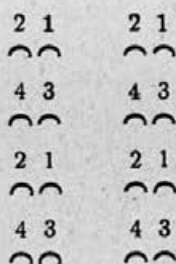
VI. 1.—2. drža;

3. »prve« in »tretje«: vzklon, $\frac{1}{2}$ obrata na d. (vsled prejšnjega zasuka izvede telo le $\frac{1}{4}$ obrata) in prenos teže telesa na desno nogo v odnožno stajo z l. — z levo predročiti dol ven, z desno iztegniti v predročanje dol ven, dlan spred, trak ravno napet in spojeno; »druge« in »četrte«: isto v nasprotno stran.

VII. 1. predročiti gor ven, dlan spred, trak napet, pogled na trak;

2.—3. drža.

VIII. 1. »prve« in »tretje« s prisunom z l., »druge« in »četrte« s prisunom z d. spetna staja — priročiti.

IX. »Prve« $\frac{1}{4}$ obrata; »druge« $\frac{3}{4}$ obrata na l. na prstih d. noge; »tretje« $\frac{1}{4}$ obrata, »četrte« $\frac{3}{4}$ obrata na d. na prstih d. noge (tako nastane iz vsake četvorice bočni krog z levo ramo not) in »vse«: 1 valč, korak z l. v krogu naprej nekoliko not (krog se zmanjša) priročiti, dlan dol, trak spredaj uločen.

X.—XII. 3 valč. koraki v bočnem krogu naprej in majhen odklon na desno (začetki z d. nogo) — z desno pokrčiti predročno dol spodnja leht ravno pred telesom, z levo uoločeno odročiti gor, dlan v levo stran, pogled na l. roko, trak uločen. (Gib rok na l. dobo X. takta.) V teh taktih so vse 4 leve dlan v isti višini blizu skupaj. Vsaka tel. pride za pol kroga naprej.

XIII. 1. »vse«: vzklon, izstopna staja z d. v stran, z levo priročiti, z desno iztegniti v priročanje in spojeno;

2. $\frac{1}{2}$ obrata na d. na prstih obeh nog v zanožno stajo z l. — z desno predročiti gor not, z levo predročiti dol not, dlan spred, trak navpično napet (telov. so obrnjene iz kroga);

3. drža.

XIV. 1. $\frac{1}{2}$ obrata na l. in prenos teže telesa na l. nogo v odnožno stajo z d. priročiti in spojeno;

2. $\frac{1}{2}$ obrata na l. v zanožno stajo z d. — predročiti gor ven, dlan spred, trak ravno napet, pogled na trak;

3. drža. (Telovadke so obrnjene v krog.)

XV. Skrižna stoja z desno pred levo in $1\frac{1}{2}$ obrata na levo v zanožno stojo z desno — roke drža — pogled na trak. Obrat izvajajo na 3 dobe, v vsaki dobi $\frac{1}{2}$ obrata. Po končanem XV. taktu stoje zopet v bočnem krogu z l. ramo not.

XVI. S prisunom z d. spetna stoja — priročiti. (Od tu se pesem ponavlja.)

XVII.—XX. 4 valč. koraki v bočnem krogu naprej majhen odklon na desno (začeti z l. nogo.) Gib rok kakor v X. taktu. Vsaka tel. pride za pol kroga naprej.

XXI. — XIII.

XXII. 1. $\frac{1}{2}$ obrata na l. na prstih obeh nog v odnožno stojo z l. — priročiti in spojeno;

2. $\frac{1}{2}$ obrata na l. v prednožno stojo z l. — predročiti gor ven, dlanj spred, trak ravno napet, pogled na trak;

3. drža.

XXIII. Skrižna stoja z l. pred desno in $1\frac{1}{2}$ obrata na desno v zanožno stojo z levo roke drža — pogled na trak. Obrat izvajajo na 3 dobe.

XXIV. S prisunom z l. spetna stoja — priročiti.

Telovadke stoje v bočnem krogu z desno ramo not na znakih kakor v začetku IX. takta.

XXV.—XXVIII. »Prve« $\frac{3}{4}$ obrata, »tretje« $\frac{1}{4}$ obrata na desno na prstih l. noge in štiri valč. korake naprej — roke v bok. (Začeti z d. nogo.) »Druge« $\frac{1}{4}$ obrata, »četrte« $\frac{3}{4}$ obrata na d. na prstih l. noge in štiri valč. korake nazaj, (začeti z d. nogo) roke v bok.

Po končanem XXVIII. taktu stoje telovadke na prvotnih znakih kakor v odstavku A. dvojice s čelom druga proti drugi.

XXIX. = V.) C) C
) C) C
) C) C
) C) C

XXX. 1. — VI. 3.

2. — VII. 1.

3. drža.

XXXI. »Prve« in »tretje« skrižna stoja z levo pred desno in $1\frac{1}{2}$ obrata na desno v zanožno stojo z l. — roke drža, pogled na trak; »druge« in »četrte« skrižna stoja z d. pred levo in $1\frac{1}{2}$ obrat na l. v zanožno stojo z d. — roke drža, pogled na trak. Obrat izvajajo na 3 dobe.

XXXII. »Prve« in »tretje« s prisunom z levo, »druge« in »četrte« s prisunom z desno spetna stoja — priročiti.

Postavitve telovadk kakor po XXVIII. taktu, 3 takti medigre, 1 predtakt. Iz te postavitve izvajajo še enkrat odstavek A od I.—XV. takta. Postavitve telovadk koncem I. dela.

2 1 2 1

() ()

4 3 4 3

() ()

2 1 2 1

() ()

4 3 4 3

() ()

II.

A.

Saj na - ša da - ni - ca je že za - sve - ti - la

ter bo - de zdro - bi - la na - sprot - ni - ke v prah! Saj na - ša da -

ni - ca je že za - sve - ti - la, ter bo - de zdro - bi -

B. Počasi, zibajoče.

la na - sprot - ni - ke v prah! In bo - do zdru -

ži - li o - tro - ci slo - van - ski se v rod ve - li -

kan - ski so - vraž - ni - ku v strah. In v strah.

II. del. Takt $\frac{3}{4}$, 7 taktov predigre in 1 predtakt.

Odstavek A.

Besedilo: »Saj naša danica« itd, 28 taktov. Prvi »gib« na zlog »na«.

I. »Prve« in »tretje« $\frac{1}{2}$ obrata na l. na prstih d. noge, »druge« in »četrt« $\frac{1}{2}$ obrata na d. na prstih d. noge in »vse«; valč. korak z l. naprej — roke v bok.

II. 1.—2. drža;

3. majhen korak v vzponu z d. naprej, roke drža.

III. 1. s prisunom z l. spetni vzpon — roke drža;

2. izstopna stoja z d. naprej, majhen žaklon, pogled gor — roke drža;

3. drža. (Telovadke stoje na pril. značu.)

IV. drža.

V. $\frac{1}{2}$ obrata na l. na prstih d. noge in valč. korak z l. naprej — roke drža;

VI. II. na gošč v moleč z ovoj, na gošč v moleč z ovoj, na gošč v moleč z ovoj, na gošč v moleč z ovoj.

VII. — III.

VIII. — IV.

»In« obe roki zapustita boke za toliko, da prime desnica pred telesom tudi l. konec traka — z levo takoj zopet v bok, z desno iztegniti v priročenje (trak je v desni roki).

IX. Izstopna stoja z l. naprej — z desno predročiti ven in spojeno upogniti, desno zapestje nad d. ramo, dlan gor, trak visi zadaj preko rame — z levo drža;

X. prenos teže tel. na d. nogo v prednožno stojo z l. — z desno suniti v vzročenje — dlan gor, pogled gor, z levo drža.

XI. drža,

XII. $\frac{1}{2}$ obrata na l. na prstih d. noge in s prisunom z l. spetna stoja z desno priročiti (skozi predročenje po obratu) z levo drža;

XIII. valč. korak z l. naprej, z desno v bok, z levo drža, (oba konca traku sta v desni roki).

XIV. — II.

XV. — III.

XVI. — IV. (Telovadke stoje z desno nogo na znaku.)

XVII. — V.

XVIII. — II.

XIX. — III.

XX. 1.—2. drža;

3. z desno iztegniti v priročenje, drugo drža.

XXI. — IX,

XXII. drža.

XXIII. — X.

XXIV. drža.

XXV. — z desno bočni krog naprej. (Gib z desno na 3 dobe) in spojeno.

XXVI. 1.—2. z desno skozi predročenje priročiti, in spojeno;

3. z desno odročiti dol in upogniti v skrčeno odročenje dol roka pred prsmi — leva roka zapusti bok in prime en konec traku in spojeno.

XXVII. $\frac{1}{2}$ obrata na l. na prstih d. noge in s prisunom z l. spetna stoja — roke v bok — trak visi spredaj uločeno.

Telovadke stoje na prvotnih znakih.

XXVIII. drža.

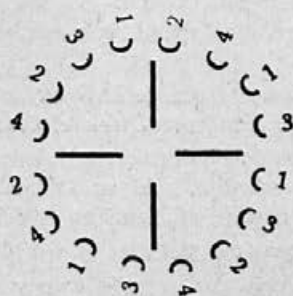
Odstavek B.

Besedilo »In bodo združili« št. 1 predtakt in 16 taktov, ki se ponove še enkrat. Prvi gib na zlog »bo«.

I.—IV. V teh taktih preidejo telovadke v čelni krog s 4 valč. koraki. Roke v bok. Leve se obrnejo na desno s čelom v krog na prstih l. noge in začno valč. korak z d. nogo. Desne se obrnejo na levo s čelom v krog na prstih d. noge

in začno valč. korak z l. nogo. Notranje štiri plešejo po obratu nazaj v smer kakor kažejo pušice. Vse druge plešejo naprej; največje korake delajo one na ogljih. Paziti je na enakomerno razdaljo, da se ne dotikajo s komolci.

- V. 1. $\frac{1}{2}$ obrata v d. na prstih l. noge in izstopna stoja z desno v bočnem krogu naprej, začetni zmerni odklon na levo — iztegniti v priročje (mehko) začetni gib: z desno uloženo odročiti, dlan sklopljena, z levo predročiti dol noter in pokrčiti, spodnja leht vodoravno pred telesom, dlan sklopljena, trak uločen;
2. prednožna st. z levo noter skozi priročje in $\frac{1}{4}$ obrata na desno, vzpon, nadaljevati odklon na levo in gib lehti; pogled na desno roko;
3. spustiti se na stopala, dokončati odklon in gib lehti in vzklopiti, dlan v desno stran.

- VI. 1. Vzklon, $\frac{1}{4}$ obrata na levo in izstopna stoja z l. v bočnem krogu naprej, začetni zmerni odklon na desno — priročiti in začetni gib: z levo uloženo odročiti, dlan sklopljena, z desno predročiti dol noter in pokrčiti, spodnja leht vodoravno nad telesom, dlan sklopljena, trak uločen;
- 2.—3. — V. 2. — 3. obratno.

VII. — V. brez $\frac{1}{2}$ obrata.

VIII. — VI.

IX. — VII.

X. — VI.

XI. — VII.

XII. — VI.

- XIII. 1. $\frac{1}{4}$ obrata na levo na prstih l. noge v čelni krog in umik z desno, predklon, (desna noga in trup v ravni črti) predročiti dol zmerno ven, dlani dol, trak uločen;

2.—3. noge in predklon drža — začetni gib: predročiti gor ven, dlani spred, pogled gor, trak uločen.

- XIV. 1. dokončati gib lehti;

2.—3 drža.

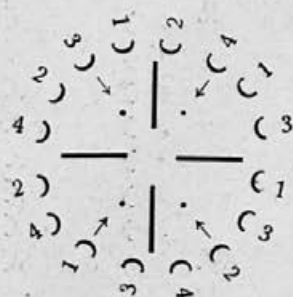
XV. Vzklon, vzravnavna in s prsisonom z d. spetna stoja, priročiti

XVI. Drža. Od tu se ponavlja pesem: »In bodo združili« ...

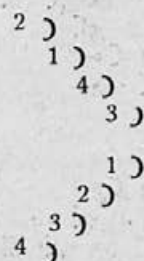
- XVII. 1. $\frac{1}{2}$ obrata na levi na prstih d. noge in izstopna stoja z l. v bočnem krogu naprej — začetni zmerni odklon na desno, — začetni gib: z levo uloženo odročiti, dlan sklopljena, z desno predročiti dol noter in pokrčiti, spodnja leht vodoravno pred telesom, dlan sklopljena, trak uločen;

2. prednožna st. z d. noter in $\frac{1}{4}$ obrata na l., vzpon, nadaljevati odklon na desno in gib lehti; pogled na levo roko;

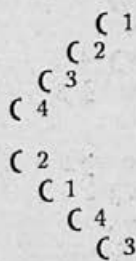
3. spustiti se na stopala, dokončati odklon in gib lehti in vzklopiti, dlan v levo stran.

II. četv.

I. četv.

IV. četv.

III. četv.

Odstavek A na besedilo »Oj takrat«. En predtakt in 16 taktov, ki se ponavljajo še enkrat. Začetni gib na zlog »ta«.

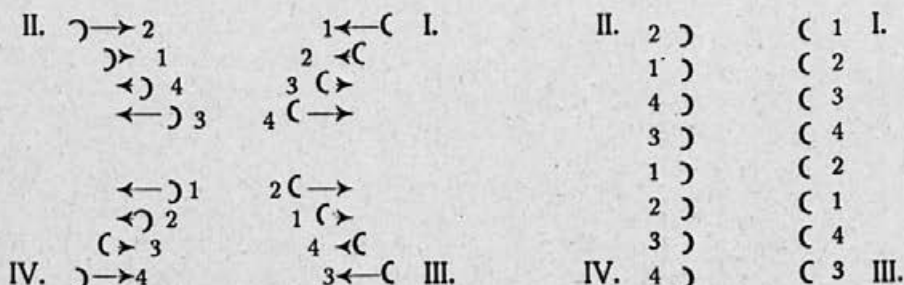
- I. Zanožna stoja z d. in poklek na desno — predročiti ven, dlani spred, trak uločen.
 - II. Drža v pokleku — predročiti ven gor, dlani spred, trak uločen, pogled na trak.
 - III. Vzravnavna v zanož. stojo z desno, vzročiti, dlani gor, trak nad glavo uločen, pogled gor.
 - IV. S prisunom z d. spetna stoja — priročiti.
 - V. 1. odnožna stoja z d. — začetni čelni krog na desno (lehti napeti vzporedno);
2. nadaljevati gib;
3. končati čelni krog v priročanju in spojeno.
 - VI. 1. z desno uloženo odročiti, z levo pokrčiti predročno dol noter, spodnja leht pred telesom dlani v desno stran — trak uločen, pogled na desno;
2. drža;
3. s prisunom z d. spetna stoja, lehti drža.
 - VII. Odnožna stoja z l. — iztegniti v priročanje in spojeno z levo uloženo odročiti, z desno pokrčiti predročno noter dol, spodnja leht vodoravno pred telesom, dlani v levo stran, pogled na levo, trak uločen.
 - VIII. S prisunom z l. spetna stoja — priročiti.
 - IX.—XII. — I.—IV.
 - XIII. Skrižna stoja z d. pred levo — predročiti ven gor, dlani spred, pogled gor, trak napet.
 - XIV. ²/₁ (dvojni) obrat na levo v zanožno stojo z d. (s posunom d. noge med obratom, lehti drža. Obrat se vrši na 3 dobe.
 - XV. S prisunom z d. spetna stoja, priročiti.
 - XVI. Drža.
- Od tu se besedilo ponavlja.
- XVII.—XXXII. — I.—XVI.

Odstavek B.

1 takt medigre.

Besedilo: »La, la, la« 16 taktov, ki se ponove še enkrat. V tem delu so roke vedno v boku.

- I.—II. Telovadke preidejo s dvema valč. korakoma v 2 vrsti s čelom druga proti drugi; I. in IV. četvorica napravita $\frac{1}{4}$ obrata na d. na prstih l. noge, II. in III. četvorica $\frac{1}{4}$ obrata na l. na prstih d. noge. Vse začno valčkovke korake z istoimensko nogo z obratom. »Prve« in »druge« od III. in IV. četvorice, »tretje« in »četrt« od I. in II. četvorice napravijo dva valč. koraka nazaj, vse ostale naprej in nekoliko narazen, da dobe zadostno razdaljo v vrsti, roke v bok (kolci se ne dotikajo.)

III.—IV. Vse: 2 valč. koraka nazaj.

V. 3 koračke naprej v vzponu, leva vrsta (l. d. l.); desna vrsta: d. l. d. na vsako dobo en korak.

VI. Leva vrsta: valčkov korak z d. naprej; desna: valčkov korak z l. naprej.

VII. 3 koračke navzdol (leva vrsta: l. d. l., desna vrsta: d. l. d.)

VIII. S prisuonom z d. spetna stoja (leva vrsta), z l. (desna vrsta.)

IX. Leva vrsta: valč. kor. z l. naprej; desna vrsta: valč. kor. z d. naprej.

X. 1. leva vrsta: izstopna stoja z d. naprej;

desna vrsta: izstopna stoja z l. naprej;

2. drža;

3. leva vrsta: poskok na d. nogi pokrčiti prednožno z levo (nizko, stopalo navpično pred golenjo d. noge);

desna vrsta: poskok na l. nogi, pokrčiti prednožno z desno.

XI. — IX.

XII. — X.

XIII. 3 koračke navzdol v vzponu, l. vrsta l. d. l.;

desna vrsta: d. l. d.

XIV. Leva vrsta: koraček z d. navzdol, z l. prednožiti;

desna vrsta: koraček z d. navzdol z l. prednožiti.

XV. Leva vrsta: koraček z l. navzdol, z d. prednožiti;

desna vrsta: koraček z l. navzdol z l. prednožiti.

XVI. Leva vrsta: s prisuonom z d. spetna stoja; d. vrsta: s prisuonom z l. spetna stoja.

Od tu se pesem ponavlja.

XVII.—XX. — IX.—XII.

XXI. 3 koračke v vzponu naprej l. vrsta (l. d. l.); desna vrsta: (d. l. d.). Telovadke menjajo prostore z mimohodom na desno.

XXII. 1. leva vrsta: * korak z d. naprej; desna vrsta: z l.;

2. leva vrsta $\frac{1}{2}$ obrat na l. na prstih d. noge in prednožiti z l.; desna vrsta. $\frac{1}{2}$ obrat na d. na prstih l. noge in prednožiti z d.;

3. s prisuonom z l. (l. vrsta) z d. (desna vrsta) spetna stoja.

Vrsti sta korakali druga proti drugi in menjali prostore (telovadke izvrše mimohod na desno).

XXIII. Leva vrsta: valč. kor. z d. navzdol; desna vrsta: valč. kor. z l. navzdol.

XXIV. L. vrsta: valč. kor. z l. navzdol; d. vrsta: valč. kor. z d. navzdol.

XXV.—XXVIII. — XVII.—XX.

XXIX. 3 koračke naprej v vzponu (leva vrsta: l. d. l.; desna vrsta: d. l. d.).

Telovadke menjajo prostore, z mimohodom na desno.

XXX. Leva vrsta: korak z d. naprej; d. vrsta: korak z l. naprej.

XXXI. L. vrsta: korak z l. naprej in $\frac{1}{2}$ obrat na desno na prstih l. noge in prednožiti z d.; d. vrsta: korak z d. naprej in $\frac{1}{2}$ obrat na levo na prstih d. noge in prednožiti z l.

XXXII. Leva vrsta: s prisuonom z d. spetna stoja; desna vrsta: s prisuonom z l. spetna stoja.

* Ista pred izmeno prostora.

Coda.

Tempo I.^{mo}

15

Slo - ven - ske mla - den - ke, le poj - te ve - se - lo, do -

ma - čo de - že - lo bu - di - te: Na - prej! Slo - ven -

ske mla - den - ke, le poj - te ve - se - lo, do - ma - čo de -

že - lo bu - di - te: Na - prej! na - prej, na - prej!

15 taktov medigre, 1 predtakt. Besedilo »Slovenske mladenke, le pojte...«

V prvih štirih taktih medigre preidejo telovadke s 4 valč. koraki iz 2 vrst zopet v prvotni četverstop na svoje prvotne znake. Roke v bok. »Prve« in »tretje« v l. vrstli, »druge« in »četrt« v d. vrstli napravijo 2 valč. koraka naprej (leva vrsta začne z l. nogo, desna z desno) tretji valč. korak napravijo s $\frac{1}{2}$ obratom (l. vrsta na levo, desna na desno) in plešejo na svoje znake naprej, oziroma nazaj. Vse druge plešejo štiri valč. korake skoro na mestu, tretji valčkov korak je tudi s $\frac{1}{2}$ obratom (leve na levo, desne na desno) na svoj prvotni znak.

Ostalih 11 taktov medigre drža.

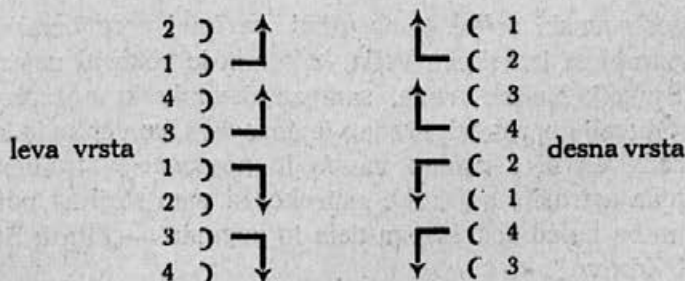
I.—XXXII. — I.—XXXII. I. del odstavka A.

XXXIII. Drža.

XXXIV. »Prve« in »tretje«: izstopna stója z d. v stran. »Druge« in »četrt« izst. stója z l. v stran, roke drža.

XXXV. »Prve« in »tretje«: drža v stojli, odklon na levo; z desno odročiti gor, z levo pokrčiti predročno dol noter, spodnja leht vodoravno pod telesom, dlani v desno stran, pogled na d. roko, trak uločen. »Druge« in »četrt« isto v nasprotno stran. Gib se vršli počasi na 3 dobe.

XXXVI. Drža.

Iz Pariza. Tik ob zaključku te številke »Sokoliča« je prispela iz Pariza vesela vest za vse jugoslovensko Sokolstvo. Na VIII. Olimpijadi v Parizu je dosegel naš tekmovalec **br. Leon Štukelj** prvenstvo v telovadbi. Br. Štukelj je torej svetovni prvak v telovadbi, kar pomeni častno zmago jugoslovenskega Sokolstva in vseslovanskega Sokolstva vobče. Dosegel je 110·34 točk, njegov naslednik, to je drugi najboljši tekmovalec je br. Pražak, Sokol iz Češke ima 110·32 točk in tretji je br. Supčík, tudi Sokol iz Češke, s 106·93 točkami. Trije Sokoli so si priborili prva tri najboljša mesta. Jugoslovensko in češkoslovaško Sokolstvo, ki je v najtesnejših prijateljskih stikih, je s sokolsko idejo in s sokolskim delom pred vsem svetom pokazalo moč slovanskega Sokolstva.

Naša tekmovalna vrsta na Olimpijadi je dosegla kljub neugodnim okoliščinam četrto mesto izmed devetih vrst, ki so tekmoval. Pri tekmi vrst je bil sledeči rezultat: Italijani 839 točk, Francozi 820, Švicarji 816 Jugosloveni 762, Američani 715, Angleži 637, Finci 554 in Luksenburžani. Češka sokolska vrsta je med tekmo odstopila, ker sta se dva najboljša tekmovalca ponesrečila. Po svoji izborni pripravi bi bila češka sokolska vrsta najbrž odnesla tudi na pariški Olimpijadi venec zmage.

Veselimo se iz vsega srca, da je jugoslovensko Sokolstvo prvokrat, ko je nastopilo pri olimpijskih tekmah, častno zmagalo in doseglo tako velik uspeh. To nam naj bo bodrilo za nadaljnje naše delo.

Ti, jugoslovenski sokolski naraščaj, pa imej pred očmi, kaj doseže sokolska vztrajnost in krepka volja, kakor ju je pokazal naš zmagovalec br. Leon Štukelj. Veliko truda, samozatajevanja in požrtvovalnosti je moral brat Štukelj doprinesti, predno je dosegel tako velike in lepe uspehe. Mnogi izmed vas bi s pridno vadbo in pogumno vztrajnostjo dosegli marsikaj, toda ustrašite se vsake zapreke, ki vam stoji na potu. Br. Štukelj naj vam bo zgled sokolskega dela in poguma. — Bratu Štuklju bratska hvala! Zdravo!

Razviče naraštajskoga barjaka Sokolskoga društva I. u Zagrebu.

Naraštaj Sokolskoga društva I. na dan II. javne vježbe društva 19. juna, imao je svečano razviče naraštajskoga barjaka, koje je obavito pre početka javne vežbe. Naraštaj u broju preko tri stotine i nekoliko sastao se pred glavnom tribinom vežbališta. Na glavnoj tribini zauzeo je mesto upravni odbor društva i kuma barjaka sestra Maša Ede Markovića, jedna od odličnih članica bivšega hrvatskoga Sokolstva. Svečanost otvorio je zamenik staroste našega društva brat Dušan M. Bogunović, spomenuvši u svom govoru, kako je iz čitavoga rada društva izašla potreba naraštajskoga barjaka. Srestva za barjak namaknule su sestre, t. j. majke našega naraštaja, kao večiti znak ljubavi stvari Sokolića — Sokola, budućnosti našega društva, t. j. naraštaja. Barjak na jednoj strani ima načela Sokolstva: Ljepota — zdravlje — snaga — a na drugoj venac slavenske lipe spojen grančicom na kojoj stoji soko - ptica, neraširenih krila al' sa željom, da poleti i ona u jato Sokolova. Na dalje izneo predlog upravnoga odbora, prednjačkoga zbora društva i vođe kategorije, koji su svi bili saglasni, da barjaktar naraštaja bude vredni i stalni vežbač naraštaja Čatej. Njemu i celom naraštaju, predat će se danas barjak kao sveto znamenje jedinstva i volje naraštaja, da kreće uvek u svom sokolskom životu i radu: napred — lepšemu i boljemu.

Predao je barjak kumi, koja je uz prigodno slovo, ganuta do srca zahvalila se na pažnji, da je nju upravni odbor izabrao za kumu. Vrativši barjak zameniku starješine, zamolila ga je da ga razvije i priveže njezinu traku. Zamenik starješine razvijo je zastavu i predao naraštajcu Čateju. Naraštajac Čatej primivši zastavu rekao, da će znati ceniti pažnju upravnoga odbora društva, koje ga je izabralo za zastavnika. Na zapoved načelnika brata Lhotskya, stao je naraštaj u pozor. Tajnik društva brat Rajić, pročitao je zakletvu, koja glasi: »Ja zaklinjem se da ću večito biti poslušan, odan i veran Misli Sokolstva — Jedinstvu Naroda i Slavenstvu — da ću tačno i savesno izvršavati sve sokolske dužnosti i da svestan toga ne ću nikad svoj naraštajski barjak izneveriti!

Tako mi Bog pomogao! Zdravo!

Iza svake reči brata tajnika izgovorili su naraštajci. Bio je to veličanstven i sokolski momenat. Po zakletvi — barjaktar Čatej — podigao je zastavu na sve četiri strane gdje živi Slavenstvo — pokazujući time, da se ideja Sokolstva širi na sve četiri strane gdje živi i najmanji delić Slavenstva!

Muzika je posle toga zasvirala državnu himnu — koju je naraštaj u pozoru saslušalo. Nakon toga svečanoga čina, uz svirku sokolske koračnice, odstupio je naraštaj sa vežbališta, praćen pljeskanjem i odobravanjem hiljadu građanstva. Zdravo!

*Bodimo zvesti domu in vladarju,
ponosno naj vzigrava nam srcé,
junaško Sokol v vsakem stoj viharju,
pravici v bran so duše in roké!*

Sestra Renata Tyrševa. Dne 15. junija je praznovala sedemdesetletnico svojega rojstva s. Renata Tyrševa, ki je zdrava in čvrsta na telesu, čila in bistra na duhu dočakala tako visoko starost. Ime sestre Renate Tyrševe je v najožjem stiku s Sokolstvom, zakaj ona je stala ob zibelki Sokolstva, bila je živa priča njegovega razvoja, upada in velikega razmaha, v katerem se nahaja danes. Kot hči soustanovitelja prvega sokolskega društva Jindřiha Fügnerja in pozneje kot žena ustanovitelja in vodnika Sokolstva dr. Miroslava Tyrša je preživela vesele in žalostne dni Sokolstva. Njeno življenje je bilo polno hudih bojev in težav. Prvi udarec jo je zadel, ko ji je kot enajstletni deklici umrl njen ljubljeni oče J. Fügner. Težko je občutila v letu 1870. upadec Sokolstva, zato se je z vso dušo posvetila pomoči svojega soproga Tyrša in mu zvesto in vdano stala ob strani. Od njega si je pridobila spoznavanje v umetnosti, zato je pozneje to svoje znanje posvetila češkemu narodu. Svojemu soprogu, ki je bil bolan na živcih, je zvesto in z ljubeznijo stregla ter mu bila tolažnica in spremljevalka na potih, ko se je zdravil v tujini. Najhujši udarec jo je zadel ob nenadni smrti njenega moža. Prišel je se je v Oetz, kjer se je Tyrš zdravil, da bi ga tolažila in mu lajšala bolezen, toda namestu svojega moža je našla prestrašene obraze, ki so ji poročali, da je njen soprogo izgubil.

Po smrti Tyrša se je posvetila s. Renata delu za Sokolstvo in narod. Stanujoč

stalno v Sokolskem domu v Pragi je z veliko vnemo zasledovala razvoj Sokolstva in mu po svojih močeh mnogo pripomogla. Svoje umetniško znanje, ki si ga je pridobila ob svojem možu, je izkoristila s tem, da je zbirala češko narodno blago in bila voditeljica mestne deklške obrtne šole v Pragi, ki jo je dvignila na visoko stopnjo in je bila znana preko domačih mej. Tu je iz čeških narodnih noš prenesla lepe motive v praktično delo in njena šola je bila vzor drugim narodom. Pri tem se je udeleževala tudi kot pisateljica in je sodelovala pri raznih časopisih kot poročevalka za umetnost.

Po vojni pa, ko je videla koliko gorja je zapustila vojna in koliko sirot je brez vsake oskrbe, je posvetila svoje moči trpeči deci, mladim sirotam. Vstopila k društvu »Češko srce«, kjer neumorno deluje za ubogo in zapuščeno mladino. S svojim vplivom je pridobila tudi češko Sokolstvo, da je z bogato podporo priskočilo na pomoč temu človekoljubnemu društvu.

Sestra Renata Tyrševa spada med one žene, ki so vse svoje moči posvetile napredku in blagostanju svojega naroda. Čast ji!

VIII. vsesokolski zlet v Pragi bo leta 1926. Tako je bilo sklenjeno na odborovi seji Česke Obce Sokolske. To bo važen zlet, ki se ga udeleži tudi jugoslovensko Sokolstvo.

Poškodbeni fond za naraščajnike. Na seji JSS je bilo sklenjeno, da naj se izde-la poslovník za naraščajski poškodbeni

fond, iz katerega naj bi dobivali podporo oni sokolski naraščajniki(ce), ki se poškodujejo pri telovadbi ali pri zletih. To delo mora izvršiti organizacijski odsek.

Sokolsko odlikovanje. Starešinstvo JSS je predlagalo v odborovi seji, da se odlikuje br. dr. Laza Popović, odlični sokolski delavec, s savezno plaketo. Predlog je bil soglasno sprejet. Bratu dr. Lazi Popoviću je bila torej priznana Savezna plaketa kot najvišje odlikovanje v jugoslovenskem Sokolstvu.

Slavnostno vzdavanje spominskih kamnov v sokolskem domu na Taboru se je vršilo dne 9. junija 1924. Dom Sokolskega društva I v Ljubljani bo kmalu dozidan do vrha in dobi letos tudi streho. Da se tej stavbi da viden znak požrtvovalnega dela in velikega truda, ki ga ima društvo z zidavo doma zlasti zaradi neprilik, ki jih povzročajo nasprotniki, so se slavnostno vzdali spominski kamni, ki so jih prinesli bratje Sokoli iz Beograda z gore Avale, iz Zagreba s Petrove gore, iz Sarajeva z Lovčena in iz Jul. Benečije z gore Nanos. Pri tej priliki so bile izgovorjene lepe besede, ki so pričale o velikem pomenu Sokolstva in o njegovem idealnem stremljenju za blagor naroda in države. Nato se je razvilá po mestu sokolska povorka, v kateri je bilo okrog 1500 Sokolov, Sokolic in naraščaja. Popoldne se je vršila javna telovadba v dežju. Prejšnji dan na binkoštno nedeljo je bila javna telovadba domačega društva, ki je prav dobro uspela. Nastopil je tudi naraščaj in deca obojega spola ter vojaštvo. Ob sklepu telovadbe je bila velika scena: »Osvojenje«, pri kateri je nastopilo okrog 500 članov in članic, naraščaja in dece. Javna telovadba kakor tudi večerna akademija prejšnji večer sta bili dokaz o žilavem in smotrenem delovanju tega društva, ki si s tolikimi žrtvami stavi svoj dom, brez katerega v bodočnosti ne bi moglo obstojati.

Jugoslovenska sokolska tekmovalna vrsta na Olimpijadi v Parizu. Dne 12. julija zjutraj se je odpravila na dolgo in težko pot v Pariz naša sokolska vrsta, ki bo tekmovala na Olimpijadi v Parizu, kjer je priglašeni sedem narodov, da merijo pri težki tekmi svoje moči v najboljši in najlepši telovadbi. Ni lahka naloga, ki so jo prevzeli naši tekmovalci. Hud bo boj za

svetovno prvenstvo in napeti bo treba sile, da si pribori vrsta častno mesto, česar pa so se naši telovadci prav dobro zavedali. Vodnik vrste je namestnik saveznega načelnika br. Poženel, ker se načelnik br. Ambrožič zaradi preobite zaposlenosti tekme ni mogel udeležiti. Vrsto tvorijo bratje: Štukelj Lev (Novo mesto), Derganc Stane (Ljubljana I), Porenta Ivan (Ljubljana I), Oswald Miha (Ljubljana), Žilič Stane (Ljubljana), Hlastan Slavko (Trbovlje), Primožič Josip (Ljubljana II), Jeršek Pavel (Ljubljana II), kot namestniki so uvrščeni bratje: Poljšak Rudolf (Celje), Roknič Djordje (Zemun), Lovšin Evgen (Ljubljana I) in Zupan Oton (Ljubljana I). Kot sodniki bodo zaposleni na tekmi bratje Smrtnik (Celje), Jeras Josip (Ljubljana II) in Kuščer Vladimir (Ljubljana II). Jugoslovenski Sokolski Savez pa zastopa v Parizu savezni starosta br. E. Gangl. Od srečnega izida tekme in od dobrega nastopa naše vrste pri tekmi odvisi ugled in ocena našega Sokolstva v inozemstvu, zato tem bolj želimo, da bi bil uspeh tem častnejši.

Igralište Sokolskega društva I. u Zagrebu. Sokolsko društvo I. u Zagrebu (Bogovičeva ul. 7) u cilju, da sokolska Omladina vežba na čistom vazduhu, úzrađuje naročito Igralište za svoj naraštaj. Igralište će se upotrebljavati samo za dečja natjecanja u igrama, te će od vremena na vreme priređivati igračke utakmice po sistemu sokolskome. Prvi put će istupiti 7. juna sa novom igrom brata Bogunovića: Krugomet — i borba. Igre su jedno od najboljih sredstava telesnoga odgoja, te bi bilo za preporuku Sokolstvu, da uvede taj način natjecanja igara, jer samo tako može da se suzbije nezdrav upliv sporta na sokolsku Omladinu.

Nove knjige.

Pavel Flerè: **Slike iz živalstva.** Založila Učiteljska tiskarna v Ljubljani. Cena trdo vezani knjigi 24 Din.

Kdor je čital knjigi Mati narava pripoveduje in Tího jezero, ali komur so znane Erjavčeve povesti, ta bo rad segel tudi po knjigi Slike iz živalstva. Pisatelj nam opisuje v tej knjigi življenje naših gozdnih prebivalcev, ki jih je srečal na svojem zgodnjem jutranjem izprehodu, dalje o

medvedu in njegovih sorodnikih, o krtnu samotarju in o četveronožcih, ki letajo. Potem pa pridejo na vrsto čmrlji in razne golazni in na koncu pa opiše še življenje kralja živali, življenje v džungli, v ameriškem pragozdu in v Avstraliji. Vsi popisi se berejo jako prijetno, ker so pisani v obliki povesti. Tako nam knjiga nudi zabavno in obenem tudi poučno čtivo, ki je zlasti za vas, mlade Sokoliče, jako primereno. Naše sokolske knjižnice, ki so namenjene tudi naraščaju, ne bi smele pogrešati takih knjig.

Jan Karafiat: Kresničice. Za male in velike otroke. Iz češčine prevedel dr. Fran Bradač. Založila: Učiteljska tiskarna, Ljubljana, 1924. Cena trdo vezani, ilustrirani knjigi 20 Din.

Učiteljska tiskarna nam je dala baš, ko začno letati in svetiti kresnice, prekrasno mladinsko knjigo, ki je izšla v češčini že v številnih izdajah, pri raznih založnikih, ilustrirana in neilustrirana. Ni ga Čeha, ki bi ne bil čital te knjige, ki bi se ne spominjal z največjim veseljem in s hvaležnostjo za prijetne ure, ki jih je preživel ob njej. »Kresničice« so lep romanček iz življenja kresnic, pisan s toliko ljubeznijo in nežnostjo, da očara otroško dušo in gane odraslega čitatelja. Kako krasno slika rodbinsko življenje, rodbinsko slogo in srečo! Mičnostni prizorov ni mogoče opisati s kratkimi besedami. Zato vzemi vsakdo knjigo sam v roke in uživaj! Pohvaliti moramo požrtvovalnost Učiteljske tiskarne, ki je dala knjigi prekrasno, lahko rečemo, doslej najlepšo opremo. Knjigo krasi nebroj slik in sličic domačega umetnika, ki je utisnil Kresničicam pristen slovenski značaj. Pozdravljamo »Kresničice« ne le za-

to, ker so pomnožile število dobrih mladinskih knjig, ki jih pri nas tako pogrešamo, ampak tudi zato, ker so ena najlepših mladinskih knjig, kar jih imamo.

»Kresničice« spadajo v sokolsko naraščajsko knjižnico, pa tudi za odrasle člane in članice je knjiga primerna.

Andrej Rape: Iz dni trpljenja. Izdala Učiteljska tiskarna v Ljubljani 1924. Cena vezani knjigi 15 Din.

To je osmi zvezek mladinskih spisov Andreja Rapeta, znanega našega mladinskega pisatelja. Knjižica ima šest ljubkih povestic, ki so jako zanimive in se prijetno čitajo. Našo deco bo zanimala kratka povest pod naslovom: Telovadit jih je učil. — Tudi to knjigo priporočamo sokolskim mladinskim knjižnicam, ker jo bo zlasti deca rada čitala.

V. Řiha: Povest o svatbi kralja Jana. Iz češčine prevedel Karel Přibil. Izdala in založila Učiteljska tiskarna v Ljubljani 1924. Cena vezani knjigi 16 Din.

Tudi ta knjižica se prijetno čita in bo delala mladini mnogo veselja. Priporočamo jo!

Jedna lepa stručna knjiga. Sokolsko društvo I. Zagreb (Bogovičeva ul. 7) ima na zalih najnoviju igru američkoga sistema: Basket-Ball. Igra, koja i po izvedbi za vreme same igre i po svrsi koju postizava, trebalo bi da uvede Sokolstvo u dnevno redno vežbanje. Stoji 6 Din zajedno s poštarinom.

Popravek. V telovadni deklamaciji »Mali Sokolič«, ki je bila natisnjena v 5. številki Sokoliča, vstavi na strani 77. drugi predelek za 5. vrsto, ki se glasi »pestnice izstegnem« še novo vrsto »pokaže se dlane«, kar je pomotoma izostalo že v rokopisu.

*Domovina, vedno mislim náte
in na neosvobojene brate!*

